

Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg

og deres stedfortrædere

Bilag	Journalnummer	Kontor	
1	400.C.2-0	EU-sekr.	8. december 2000

Med henblik på mødet i Folketingets Europaudvalg den 15. december 2000 {{SPA}} dagsordenspunkt rådsmøde (miljøministre) den 18.-19. december 2000 {{SPA}} vedlægges Miljø- og Energiministeriets aktuelle notat om de punkter, der forventes optaget på dagsordenen for rådsmødet.

Miljø- og Energiministeriet

Miljøstyrelsen

Samlenotat for Rådsmøde (miljø) den 18.-19. december 2000

Indholdsfortegnelse

Punkt 1 {{SPA}} Forslag til Rådets og Europa-Parlamentets direktiv om vurdering og styring af ekstern støj s 1 - 8

Fælles holdning

Punkt 2 {{SPA}} Forslag til Europa-Parlamentets- og Rådets afgørelse om en fælles ramme for samarbejde til fordel for en bæredygtig udvikling af bymiljøet..... s 9 - 14

Fælles holdning

Punkt 3 - Forslagene til Rådets og Europa Parlamentets direktiver om elektronikaffald..... s 14 - 30

Politisk enighed om fælles holdning

a) Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om begrænsning af anvendelsen af visse farlige stoffer i elektrisk og elektronisk udstyr.

Politisk enighed om fælles holdning

b) Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om affald af elektrisk og elektronisk udstyr

Politisk enighed om fælles holdning

Punkt 4 - Miljøforvaltning på Verdensplan s 30 - 32

Rapport fra formandskabet

Rådskonklusioner - Præsentation fra Kommissionen af meddelelse om Rio+10

Punkt 5 - Fællesskabspolitik vedrørende reduktion af luftforurening fra biler s 32 {{SPA}} 43

a. Forslag til Rådskonklusioner vedrørende Kommissionens rapport om Auto-oil II

a. Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af direktiv 97/24/EF om dele af og kendetegn ved to- og trehjulede motordrevne køretøjer

Statusrapport

c) Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af Rådets direktiv 70/220/EØF om foranstaltninger mod luftforurening forårsaget af emissioner fra motorkøretøjer

statusrapport

Punkt 6 {{SPA}} Forslag til Rådets og Europa Parlamentets revision af direktiv om miljøoplysninger s 43 - 50

Statusrapport og orienterende debat

Punkt 7 - Kommissionsforslag til mærkning og sporing af GMO

{{NEL}} {{NEL}} {{NEL}} {{NEL}} {{NEL}} {{NEL}} {{NEL}} {{NEL}} {{NEL}} {{NEL}} {{NEL}} {{NEL}}
{{NEL}} {{NEL}} {{NEL}} {{NEL}} {{NEL}} {{NEL}} {{NEL}} {{NEL}} {{NEL}} {{NEL}} {{NEL}} {{NEL}}
{{NEL}} {{NEL}} {{NEL}} {{NEL}} {{NEL}} {{NEL}} {{NEL}} {{NEL}} {{NEL}} {{NEL}} ..s 50- 51

Præsentation og orienterende debat

Punkt 8 - Kommissionens hvidbog om miljøansvar (særskilt vedlagt)

Orienterende debat

Punkt 9 - Maritim sikkerhed s 51

Indlæg fra Kommissionen

Punkt 10 - Statusrapport fra Kommissionen om 6. Miljøhandlingsprogram (6MHP) s 51 - 53

Præsentation

mennesker udsættes for i deres hjemmemiljø: L_{den} (day-e vening-night værdi) og L_{night} (night værdi). L_{den} -værdien bestemmes efter en særlig formel, hvor der tages højde for den særlige gene, som støjen medfører om aftenen og om natten. De nævnte to støjindikatorer skal anvendes til støjkortlægning/handlingsplaner og fysisk planlægning. Forslaget søger ikke at fastsætte fælles europæiske støjgrænser.

1. Status

Rådet modtog den 26. juli 2000 ovennævnte forslag fra Kommissionen.

Forslaget har hjemmel i artikel 175, stk. 1, TEF og skal behandles efter proceduren om fælles beslutningstagen i artikel 251 TEF.

Forslaget er en opfølgning på Kommissionens grønbog om fremtidens støjpolitik, KOM (96) 540.

Grundnotat om forslaget er sendt til Folketingets Europaudvalg den 29. september 2000 som del af det samlenotat, som blev fremsendt forud for Rådsmødet (miljø) den 10. oktober 2000.

Folketingets Europaudvalg har fået forelagt sagen den 6. oktober 2000 til orientering forud for Rådsmøde (miljø) den 10. oktober 2000.

Formandskabet har sat punktet på dagsordenen med henblik på fastlæggelse af fælles holdning.

2. Formål og indhold

2.1. Kommissionens forslag

Kommissionen anfører, at forslagets formål er, at definere en fælles fremgangsmåde for at undgå, forhindre eller begrænse skadelige virkninger på menneskers sundhed forårsaget af eksponering for ekstern støj ved at:

- vurdere ekstern støj i medlemsstaterne på grundlag af fælles metoder
- sørge for, at oplysninger om ekstern støj og dens virkninger stilles til rådighed for offentligheden.

Endvidere er det anført, at der skal træffes foranstaltninger til at reducere støj, hvor det er nødvendigt, og til at opretholde støjkvaliteten, hvor den er god

Ekstern støj, som defineret i forslaget, er lyd fra vejtrafik, jernbaner, flytrafik, industri m.v., som belaster mennesker i og nær deres bolig, i offentlige parker, skoler m.v. Forslaget omfatter ikke støj, der forårsages af den udsatte person selv, støj fra hjemlige gøremål, fra naboer, støj på arbejdspladsen og støj i transportmidler.

Kommissionen henviser til, at hidtil har lovgivning om ekstern støj været opdelt i to større kategorier, nemlig EU-lovgivning om støjemission fra produkter (biler, lastbiler, fly og industriudstyr) og medlemsstaternes lovgivning om tilladelige støjniveauer i boligmiljøet. Med henvisning til konklusionerne i grønbogen om fremtidens støjpolitik og de underbyggende undersøgelser anfører Kommissionen, at effekten af den hidtidige lovgivning er utilfredsstillende.

Forslaget er udtrykkelig koncentreret om vejtrafikstøj, jernbanestøj, flystøj omkring lufthavne samt industristøj.

Kommissionen opererer i forslaget med følgende elementer:

- Harmonisering af støjindikatorer og vurderingsmetoder for ekstern støj
- Indsamling af oplysninger om støjeksponering i form af støjkortlægning
- Handlingsplaner
- Rapportering af de indsamlede oplysninger samt orientering af borgerne

Der foreslås to forskellige indikatorer for den støjgene, som mennesker udsættes for i deres hjemmemiljø: L_{den} (day-evening-night værdi) og L_{night} (night værdi). L_{den} -værdien bestemmes efter en særlig formel, hvor der tages højde for den særlige gene, som støjen medfører om aftenen og om natten. For aftenperioden lægges der således 5 dB til det aktuelle støjniveau, og for natperioden udgør tillægget 10 dB. L_{night} -værdien bestemmes som det gennemsnitlige støjniveau alene i natperioden.

De nævnte to støjindikatorer skal anvendes til støjkortlægning/handlingsplaner og fysisk planlægning.

Forslaget søger ikke at fastsætte fælles europæiske støjgrænser. Medlemsstaterne skal inden 18 måneder efter ikrafttrædelsesdatoen for direktivet meddele Kommissionen de forventede, nationale grænseværdier for de to støjindikatorer.

Efter forslaget skal der inden 3 år efter direktivets ikrafttrædelsesdato gennemføres støjkortlægning for

- alle byområder med over 250.000 indbyggere
- regionale, nationale eller internationale veje, hvor der passerer over 3 millioner køretøjer om året (svarende til 8.000 køretøjer pr. døgn)
- jernbaner, hvor der passerer over 30.000 tog om året (svarende til 80 togpassager pr. døgn)
- lufthavne, hvor der tilsammen afvikles over 50.000 starter og landinger om året

Støjkortlægninger skal 5 år senere omfatte alle byområder med over 100.000 indbyggere. Kortlægninger skal revideres hvert 5 år

Der skal udarbejdes handlingsplaner inden et år efter fristen for støjkort. Der er angivet en række mindstekrav til disse handlingsplaner. Blandt de væsentligste krav kan nævnes indkredsning af problemer, allerede indførte eller planlagte støjbekæmpelsesforanstaltninger, aktiviteter i de følgende 5 år, godkendt budget til aktiviteterne, strategien på langt sigt, referat af høringer af offentligheden og eventuelle omkostningseffektivitets- og lønsomhedsanalyser. Desuden skal handlingsplanerne rumme de foranstaltninger, som myndighederne har til hensigt at træffe på deres ressort, f.eks. trafikplanlægning, fysisk planlægning, tekniske foranstaltninger ved kilden (herunder vejbelægninger og jernbanespor), reduktion af støjen gennem støjdæmpende foranstaltninger og oplysningskampagner.

Der er i forslaget ikke fastsat en frist for gennemførelse af handlingsplanerne.

Direktivforslaget indeholder ikke bestemmelser, der forpligter medlemslandene til at gribe ind over for overskridelser af de nationale grænseværdier.

Medlemsstaterne skal sikre, at støjkortene offentliggøres på Internettet, andre on-linefaciliteter eller på en anden passende måde inden 2 måneder efter deres godkendelse af de ansvarlige myndigheder. Samtidig skal medlemsstaterne sikre, at der foretages en offentlig høring og resultaterne tages i betragtning, inden handlingsplanerne godkendes. Handlingsplanerne skal offentliggøres på en tilsvarende måde.

Medlemsstaterne indsamler resultaterne af støjkortlægningen og handlingsplaner. Støjkort og resuméer af handlingsplaner skal sendes til Kommissionen senest 3 måneder efter deres godkendelse.

Komitologi

I forslaget gives der mulighed for tilpasning af bilagene til direktivforslaget gennem vedtagelse i en forskriftskomité (jf art. 5 i Rådets afgørelse nr. 468/1999/EF).

2.2 Europa-Parlamentets foreløbige udkast til betænkning

Europa-Parlamentet har udarbejdet et første udkast til betænkning. Der ønskes etableret en fællesskabsramme for vurdering og reduktion af ekstern støj og fastsættelse af grænseværdier for ekstern støj i hvert faldt fra fly omkring lufthavne.

Plenarforsamlingen forventes at stemme om en udtalelse den 14.12.00.

Nærhedsprincippet & proportionalitetsprincippet

Kommissionen har anført, at forslaget skal beskytte menneskers sundhed og velvære mod skadelige virkninger af miljøforurening, og som sådan bidrager det til traktatens målsætninger - artikel 175. Kompetencen på området er delt mellem Fællesskabet og medlemsstaterne.

Endvidere anføres, at fællesskabsdimensionen af bekæmpelsen af ekstern støj indebærer indførelse af fælles indikatorer, beregningsmetoder og målemetoder for støjpåvirkning, overvågning af støjforurening i EU og udarbejdelse af en fællesskabsstrategi for at forbedre situationen, informationsudveksling og lovgivning om støjemission.

Forslaget giver kun mindstekrav, retningslinjer eller generelle målsætninger for fastsættelse af støjkort, handlingsplaner, oplysninger til offentligheden og anvendelse af supplerende indikatorer, og det påhviler medlemsstaterne at anvende eller udvikle deres metoder og fremgangsmåder.

Nugældende EU-lovgivning om ekstern støj er begrænset til støjemission ved kilden og omfatter vej køretøjer, fly, traktorer og forskellige typer udstyr. Der er i øjeblikket forslag til yderligere lovgivning under drøftelse i Rådet og Europa-Parlamentet. I det omfang der kræves produktstandarder for at begrænse ekstern støj, er fælles måle- og vurderingsmetoder nødvendige for effektivt at kunne udforme sådanne foranstaltninger.

4. Konsekvenser for Danmark

Lovgivningsmæssige konsekvenser:

Regulering af støj fra større trafik anlæg herunder lufthavne og flyvepladser og industri varetages primært i Miljøbeskyttelsesloven og Lov om planlægning, de fleste anlægslove og i boliglovgivningen. Gennem denne lovgivning og de tilhørende vejledninger sikres, at der tages støj hensyn i forbindelse med nye trafik anlæg, byudvikling og ved godkendelse af virksomheders støjbelastning.

Den nuværende støjregulering i Danmark, som omfatter de fleste former for ekstern støj, er baseret på andre støjindikatorer end der er lagt op til i direktivforslaget og findes i en lang række vejledninger.

Det vurderes, at der i henhold til direktivforslaget er behov for at udstede en bekendtgørelse, der bemyndiger ministeren til at udpege de ansvarlige myndigheder eller organer, der skal forestå de relevante opgaver vedrørende støjkort, handlingsplaner, mv.

Det vurderes, at forslaget medfører behov for, at Miljøstyrelsen udarbejder vejledninger til myndigheder eller organer, der er gjort ansvarlige for de pågældende opgaver.

Det vurderes endvidere, at det vil være hensigtsmæssigt at gennemføre en revision af visse vejledninger fra Miljøstyrelsen om trafikstøj og ekstern støj fra virksomheder.

En sådan revision vil primært omfatte harmonisering af støjindikatorer og fastsættelse af nye støjgrænser, baseret på de nye indikatorer. Det forudsættes, at de nuværende danske støjindikatorer i videst muligt omfang bibeholdes som supplerende støjindikatorer.

Det vurderes, at direktivforslaget herudover vil medføre behov for justeringer af det administrative grundlag i de øvrige styrelser under Miljø- og Energiministeriet og i andre ministerier.

I øvrigt skal det bemærkes, at Danmark allerede har igangsat en række initiativer vedrørende støj. Således har Miljøstyrelsen på vej-støjområdet sammen med Trafikministeriet allerede påbegyndt et arbejde med opfølgning af målsætningen i regeringens trafikplan "Trafik 2005" om inden år 2010 at reducere antallet af boliger belastet med mere end 65 dB fra ca. 140.000 til højst 50.000. Som et led i udarbejdelse af en handlingsplan på dette område er der gennemført en undersøgelse af effekten af en række virkemidler og der er igangsat en omfattende støjkortlægning samt en nærmere undersøgelse af mulighederne for anvendelse af mulige virkemidler. Det forventes, at handlingsplanen vil foreligge inden udgangen af 2001.

Økonomiske og administrative konsekvenser:

Direktivforslaget vurderes at kunne få økonomiske konsekvenser for stat, amter og kommuner. På længere sigt vurderes forslaget også at få konsekvenser for erhvervslivet.

Det vurderes, at det vil være nødvendigt at gennemføre supplerende undersøgelser af støjens virkninger på befolkningen (dosis/effekt-forholdet).

Hvis forslagets krav til indhold og detaljeringsgrad i kortlægninger og handlingsplaner gennemføres fuldt ud, skønner Kommissionen, at omkostningerne vil være mellem 2 {{SPA}} 30 kr. pr. indbygger.

For Danmarks vedkommende skønner Miljøstyrelsen, at forslaget vil berøre 1 - 2,0 mio. indbyggere.

Hvis der gennemføres en støjbeskyttende indsats, som reducerer støjbelastningen i Danmark i væsentligt omfang vil dette indebære betydelige omkostninger. For at belyse en størrelsesorden kan nævnes, at det i "Trafik 2005" er skønnet, at omkostningerne til beskyttelse af alle boliger belastet med mere end 65 dB (ca. 140.000 boliger) vil være af størrelsesordenen 3,5 milliarder kr.

Beskyttelsesniveau:

Direktivforslaget i sig selv vurderes at have en neutral indvirkning på beskyttelsesniveauet i Danmark, men forslaget må ses som et første led i en langvarig proces, som senere kan give en positiv indvirkning på beskyttelsesniveauet.

5. Høring

Forslaget blev udsendt i høring den 7. september 2000 til 48 interessenter med frist til 2. oktober 2000. Miljøstyrelsen har modtaget 23 høringsvar. 8 interessenter havde ikke bemærkninger til forslaget.

Generelt findes det positivt, at forslaget lægger op til en styrkelse af arbejdet med ekstern støj på grundlag af de foreslåede fælles støjindikatorer og vurderingsmetoder. Det fremgår af flere af de modtagne svar, at:

- Det er imod den gældende praksis i Danmark, at støjen skal bestemmes i 4 meters højde og ikke der, hvor mennesker befinder sig.
- De foreslåede frister på 5 år for revisioner af støjkortlægninger og handlingsplaner ikke harmonerer med 4 års rytmen i den sammenhængende fysiske planlægning i Danmark.
- Gennemførelse af direktivet vil medføre en omfattende revision af det administrative grundlag på både statslig-, amts- og kommuneniveau.

Amtsrådsforeningen fremhæver, at forbedringer af støjforholdene forudsætter tilført tilstrækkelige midler til støjbekæmpende foranstaltninger m.v. Såfremt direktivet fremmes, forbeholder Amtsrådsforeningen sig kompensation over bloktilskuddet for såvel administrative udgifter til opgaver, som vil skulle varetages af amterne som til gennemførelse af de støjhandlingsplaner, som amterne vil blive ansvar lige for. Der vil være behov for at revidere en række dokumenter, som indeholder grænseværdier for støj, herunder regionplaner og kommuneplaner.

Kommunernes Landsforening påpeger, at en gennemførelse af direktivet vil betyde øgede administrative opgaver for de ansvarlige myndigheder. Det er landsforeningens holdning, at konkrete støjbekæmpelsestiltag skal forankres lokalt.

Københavns Kommune finder det positivt, at der gennem et EU-direktiv fastsættes retningslinier om ensartet kortlægning af ekstern støj, om formidling af oplysninger herom til offentligheden samt iværksættelse af handlingsplaner til imødegåelse af støjproblemer. Hvis kommunen skal stå for den lokale implementering af direktivet, vil det kræve tilførsel af ressourcer (DUT).

Dansk Industri bemærker, at støj i forvejen er reguleret i Danmark i medfør af miljøbeskyttelsesloven, og at det er Dansk Industris forventning, at der ikke i medfør af direktivet vil være behov for at skærpe støjkraevne over for virksomhederne.

Sagen har været forelagt EF- specialudvalget den 24. november 2000.

Ad punkt 2 {{SPA}} Forslag til Europa-Parlamentets- og Rådets afgørelse om en fælles ramme for samarbejde til fordel for en bæredygtig udvikling af bymiljøet.

KOM (1999) 557 endelig udg.

(revideret notat)

Resumé

Forslaget skal ses som en opfølgning på Kommissionens meddelelse om "Bæredygtig byudvikling i Den Europæiske Union: Rammer for Handling" af 28.oktober 1998.

Forslagets formål er, at indføre en fælles samarbejdsramme (tilskudsordning), der skal fremme udarbejdelse, udveksling og indførelse af regler for god praksis på området bæredygtig byudvikling og lokal Agenda 21, for at lette gennemførelsen af Fællesskabets miljølovgivning på lokalt plan. Forslaget giver mulighed for at yde finansiel støtte til:

- *information, oplysningskampagner og samarbejde m.v. om bæredygtig byudvikling, bymiljø og lokal Agenda 21 (40% af midlerne)*

- samarbejde mellem aktører (net af byer) involveret i bæredygtig udvikling og lokal Agenda 21 på europæisk niveau, herunder mellem nettene af lokale myndigheder organiseret på europæisk niveau og med deltagelse andre parter som repræsentanter for det civile samfund, NGO'ere (40% af midlerne)
- ledsageforanstaltninger, der er nødvendige for at analysere og evaluere aktiviteterne (20% af midlerne).

De netaktiviteter, der skal medfinansieres via samarbejdsrammen, skal udvælges af Kommissionen med bistand af et rådgivende udvalg på baggrund af nogle bredt formulerede kriterier, der bl.a. inkluderer en bred forståelse af bymiljøbegrebet også omfattende sociale og økonomiske aspekter.

Samarbejdsrammen skal løbe i 4 år, startende januar 2001 med en samlet beløbsramme på 12,4 mio. EUR.

1. Status

Kommissionen sendte den 22.11.1999 ovennævnte forslag til Rådet.

Forslaget har hjemmel i artikel 175 stk 1 i TEF og skal derfor vedtages af Rådet med kvalificeret flertal efter proceduren om fælles beslutningstagen i artikel 251 i TEF.

Forslaget skal derfor ses som en opfølgning på Kommissionens meddelelse om "Bæredygtig byudvikling i Den Europæiske Union: Rammer for Handling" af 28.oktober 1998.

Grundnotat om forslaget er sendt til Folketingets Europaudvalg den 15. februar 2000.

Folketingets Europaudvalg har fået forelagt sagen den 16. juni 2000 til orientering forud for Rådsmøde (miljø) den 22. juni 2000.

På Rådsmøde (miljø) den 22. juni 2000 gav formandskabet en mundtlig statusrapport.

Europa Parlamentet har ikke udtalt sig.

Formandsskabet har nu sat punktet på dagsordenen med henblik på at opnå en fælles holdning.

2. Formål og indhold

2.1 Kommissionens forslag

Kommissionen anfører, at forslagets formål er, at indføre en fælles samarbejdsramme, der skal fremme udarbejdelse, udveksling og indførelse af regler for god praksis på området bæredygtig byudvikling og lokal Agenda 21, for at lette gennemførelsen af Fællesskabets miljølovgivning på lokalt plan.

Forslaget giver mulighed for at yde finansiel støtte til:

- information, oplysningskampagner og samarbejde m.v. om bæredygtig byudvikling, bymiljø og lokal Agenda 21, inklusive udvikling og overførsel af god praksis (40% af midlerne)
- samarbejde mellem aktører (net af byer) involveret i bæredygtig udvikling og lokal Agenda 21 på europæisk niveau, herunder bl.a. dialog, samarbejde og informationsudveksling mellem nettene af lokale myndigheder organiseret på europæisk niveau og Fællesskabets institutioner, støtte til indgåelse af partnerskaber m.v. (40% af midlerne)
- ledsageforanstaltninger, der er nødvendige for at analysere og evaluere aktiviteterne inden for bæredygtig udvikling og lokal Agenda 21, herunder bl.a rapporter om niveau, betydning og art af de bymæssige problemer, der kan tænkes behandlet på fællesskabsplan (20% af midlerne).

Parterne i den samarbejdsramme, der lægges op til, er på den ene side Kommissionen og på den anden side "Kampagnen for bæredygtige byer i Europa" og netværker af byer. Samarbejdsrammen og dermed støtten omfatter bynetværk, der er tilsluttet kampagnen, men også andre aktører kan søge. Endelig vil

antallet af netværk og byer, der deltager i samarbejdsrammen kunne vokse og komme til at udstrække sig til landene i Central- og Østeuropa.

Samarbejdsrammen skal være på plads senest den 1. januar 2001 og løbe indtil 31. december 2004 med en planlagt midtvejsevaluering. Det påtænkte budget for denne 4-årsperiode er på 12,4 mio. EUR.

De netaktiviteter, der skal medfinansieres via samarbejdsrammen, skal udvælges af Kommissionen på baggrund af overordnede kriterier, som:

- rimeligt forhold mellem omkostninger og fordele,
- en varig multiplikatoreffekt på europæisk plan, et effektivt og afbalanceret samarbejde mellem de forskellige partnere med hensyn til planlægning og gennemførelse af aktiviteterne samt den finansielle deltagelse,
- et bidrag til et multinationalt tiltag og navnlig til et grænseoverskridende samarbejde inden for Fællesskabet og eventuelt ud over dets grænser med nabolandene,
- et bidrag til et tiltag på tværs af flere sektorer
- aktiv indsats fra alle deltagere, herunder repræsentanterne for det civile samfund, jfr. principperne fra Århus-konventionen.

2.2. Europa-Parlamentets udtalelse

Europa-Parlamentet har endnu ikke udtalt sig om forslaget, men udtalelsen forventes at udtrykke enighed i den fælles holdning.

3. Nærhedsprincippet & proportionalitetsprincippet

Kommissionen anfører, at forslagets mål {{SPA}} udveksling på europæisk plan af god praksis og formidling af oplysninger til de lokale myndigheder via europæiske net(værk) {{SPA}} ikke kan opfyldes tilstrækkeligt af medlemsstaterne og derfor bedre kan gennemføres på fællesskabsplan, hvilket er i overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet. Beslutningen rækker ikke ud over, hvad der er nødvendigt for at nå de opstillede mål.

4. Konsekvenser for Danmark

Lovgivningsmæssige konsekvenser:

Der er ingen lovgivningsmæssige konsekvenser af forslaget.

Økonomiske og administrative konsekvenser:

Forslaget skønnes ikke at have økonomiske eller administrative konsekvenser for de statslige myndigheder, erhvervslivet og forbrugerne i Danmark.

For amter og kommuner derimod kan der blive tale om positive økonomiske konsekvenser i det omfang, de er tilsluttet netværk, der måtte komme i betragtning til støtte fra ordningen. Derudover kan der blive tale om medfinansiering af aktiviteter, hvortil der modtages støtte og administrative konsekvenser i forbindelse hermed. De økonomiske og administrative konsekvenser af forslaget for de lokale myndigheder (amter og kommuner) vil således afhænge af det omfang, hvori de deltager i netværksarbejdet, og hvilke aktiviteter der konkret bliver tale om.

Beskyttelsesniveau

Forslaget vurderes at have en neutral indvirkning på beskyttelsesniveauet i Danmark og EU, idet ingen regler påvirkes af forslaget. Set ud fra et overordnet synspunkt vil enhver form for støtte til en bæredygtig udvikling af bymiljøet påvirke miljøtilstanden i Danmark i positiv retning.

5. Høring

Forslaget har været udsendt i høring den 20. december 1999 hos 47 interessenter. Der er indkommet bemærkninger fra 8 interessenter.

Den generelle modtagelse har været positiv.

Københavns Kommune (Miljø- og Forsyningsforvaltningen/Miljøkontrollen): Er af den opfattelse at det er overordentligt vigtigt, at der ydes støtte til arbejdet frem mod en bæredygtig udvikling af de europæiske byer, blandt andet gennem de i forslaget fremhævede punkter. Miljøkontrollen ser særdeles positivt på det fremlagte forslag, men gør dog opmærksom på, at høringssvaret ikke har været et forelagt for Miljø- og Forsyningsudvalget.

Det Økologiske Råd: Generelt positiv overfor initiativet. Foreslår at forslagets målformuleringer drejes fra i hovedtræk at støtte mere topstyrede virkemidler, såsom informationskampagner og netværksaktiviteter til mere direkte at kunne støtte lokale aktive Agenda 21-grupper og organisationers konkrete aktiviteter, der fremmer en bæredygtig udvikling i de byer, der er tilknyttet netværkene. Særligt lægges der vægt på, at det bliver muligt at opnå støtte til initiativer, der begrænser det brændstofkrævende transportforbrug og indsatser, der begrænser byernes energiforbrug både i offentligt og privat regi. Det bemærkes at projekterne ud over deres miljømæssige effekter bør vurderes i forhold til deres mulighed for at forbedre byernes sociale og kulturelle niveauer, netværk og indsatser i lighed med formuleringerne fra Rio. Der advares mod at ordningen udformes, så det bliver for let at opnå støtte til projekter, som de respektive byer alligevel ville have udført. Og der ses en fare for at overførsel af god praksis kan få en tendens af markedsføring af enkelte byers miljøprofil snarere end reel videregivelse af erfaringer og opnåede resultater. Kravet om multiplikatoreffekt på europæisk plan og multinationalt tiltag er beskrevet for upræcist i forslaget, og sådanne krav kan få en tendens til at frasortere lokale effektive initiativer, som er tilpasset det enkelte lands eller bys lokale muligheder for forandring.

DSB: Mener det er oplagt, på baggrund af transportsektorens indvirkning på klimaændringerne, at der i forslaget tilføjes noget om muligt samarbejde omkring trafikspørgsmål mellem forskellige aktører. Samarbejde, der kan medvirke til at overflytte passagerer fra privatbilisme til kollektiv trafik, har størst miljømæssigt potentiale i byerne, og et sådant samarbejde skal netop ske på lokalt plan. DSB foreslår derfor at følgende tekst indføres på s. 11 (i bilaget) under punkt B: "*Fremme af dialogen og samarbejdet mellem trafiksektorer og lokale myndigheder for at fremme den kollektive trafik i byerne (i erkendelse af, at personrejser/transport foregår fra dør til dør og at hele rejsen skal være attraktiv og konkurrencedygtig i forhold til bilen)*". DSB har mange erfaringer med samarbejde mellem forskellige aktører på trafikområdet, og konklusionerne fra disse kunne være oplagte at udsprede via støtte til projekter på tværs i Fællesskabet.

Friluftsrådet: Finder det yderst relevant at etablere en ramme for samarbejdet til fordel for en bæredygtig udvikling af bymiljøet. Rådet er enig i at der er behov for integrerede tiltag, der løser mere end et problem ad gangen, som løser problemerne lokalt og politiske løsninger, der fører til adfærdændringer hos de vigtigste aktører. De beskrevne handlinger retter sig primært mod myndighederne - på alle niveauer, men selve forslaget retter sig kun mod lokalmyndighederne. Friluftsrådet finder, at der er et påtrængende behov for en national politisk opfølgning. Yderligere peges der på, at der i forslaget i højere grad burde være gjort rede for, hvordan lokale myndigheder forventes at samarbejde med borgere og lokale aktører, herunder NGO'er. Efter Friluftsrådets opfattelse bør forslaget stille krav om, at lokalmyndighederne, Kampagner bæredygtige byer i Europa og netværk af byer for at opnå støtte skal etablere samarbejde med borgere/aktører og NGO'er. Som konsekvens heraf foreslås følgende ændring af beskrivelsen af de mulige projektleverancer (s. 4 næstsidste afsnit) "*Projektleverancerne bliver: undersøgelser, teknisk bistand, udvikling af nye værktøjer, demonstrationsprojekter, NGO-aktiviteter og konferencer*".

Forslaget har yderligere været i høring i Specialudvalget for miljø den 29. maj 2000, den 20. september og den 24. november 2000, hvorved der ikke fremkom yderligere bemærkninger.

Ad punkt 3 - Forslagene til Rådets og Europa Parlamentets direktiver om elektronikaffald

a) Forslag til EuropaParlamentets og Rådets direktiv om affald af elektrisk og elektronisk udstyr

(revideret notat)

Resumé.

Direktivforslaget tilsigter- med hjemmel i artikel 175 (minimumsdirektiv)- at bidrage til beskyttelse mod forurening forårsaget af den nuværende håndtering af affald af elektrisk og elektronisk udstyr, at minimere affaldsmængden til bortskaffelse, og gøre affaldet mindre skadeligt. Herudover skal direktivet bidrage til mere ensartede grundvilkår for håndteringen af elektronikaffald for herigennem at medvirke til en mere effektiv genvindingspolitik.

Som et centralt element indebærer forslaget, at ansvaret for finansiering og behandling af affaldet pålægges producenterne, dog kan affaldet fra private husholdninger indsamles via kommunale indsamlingsordninger. Kommissionen lægger til grund, at en sådan ansvarsoverdragelse vil give producenterne et økonomisk incitament til at tilpasse udformning og konstruktion af elektriske og elektroniske produkter efter de krav til miljømæssig og forsvarlig affaldshåndtering, som direktivet fastlægger.

Producentansvaret omfatter herudover følgende hovedelementer:

- Ansvar for behandling af alt elektronikaffald jf. bestemmelserne i affaldsrammedirektivets art. 4 og efter retningslinierne i nærværende forslags bilag II, dvs. udtagning og særskilt behandling af en række specificerede stoffer og komponenter.*
- Ansvar for nyttiggørelse af alt indsamlet affald, hvilket indebærer at en række nærmere angivne nyttiggørelses, genbrugs og genvindingsmål for specificerede produktgrupper jf. forslagets bilag IA skal være opfyldt senest pr. 31. december 2005.*

Medlemsstaterne skal sikre at det er muligt for private husholdninger at returnere brugte produkter gratis, enten i detailledet ved køb af nye tilsvarende produkter eller på et antal let tilgængelige indsamlingssteder.

Virksomheder, der gennemfører behandling og oparbejdning af elektronikaffald skal godkendes af medlemsstaterne mhp. at opfylde tekniske krav i hht. Forslagets bilag III og bestemmelser herom i affaldsrammedirektivet (75/442/EØF)

Direktivforslaget om begrænsning af anvendelsen af visse farlige stoffer i elektrisk og elektronisk udstyr vil bidrage til de samme målsætninger ved at sikre, at de stoffer, der skaber de alvorligste problemer i affaldshåndteringsfasen, som f.eks. bly, kviksølv, cadmium og visse bromerede flammehæmmere, erstattes med andre stoffer.

1. Status

Kommissionen fremsendte den 28. juli 2000 ovennævnte forslag til Rådet.

Som et element i det samlede forslag KOM(2000)347 har Kommissionen samme dato fremsendt forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om begrænsning af anvendelse af visse farlige stoffer i elektrisk og elektronisk udstyr, Dok. KOM (2000) 347 endelig udgave, 2000/0159 (COD), til Rådet.

Nærværende forslag til direktiv om affald af elektriske og elektroniske produkter (2000/158) har hjemmel i artikel 175 i TEF og skal derfor vedtages af Rådet med kvalificeret flertal efter proceduren om fælles beslutningstagen i artikel 251 i TEF.

Europaparlamentet anmodede i sin beslutning af 14. november 1996 (A4-0364/96) Kommissionen om at fremsætte direktivforslag om en række prioriterede affaldsstrømme, herunder elektrisk og elektronisk affald, og basere disse forslag på princippet om producentansvar. I sin resolution af 24. februar 1997 om en fællesskabsstrategi for affaldshåndtering opfordrede Rådet Kommissionen til hurtigst muligt at sørge for en passende opfølgning af initiativet for affald af elektrisk og elektronisk udstyr.

Grundnotat om forslaget er sendt til Folketingets Europaudvalg den 29. september 2000, som en del af samlenotatet, der blev forelagt forud for Rådsmøde (Miljø) den 10. oktober 2000. Forslaget var på rådsmødet genstand for en første orienterende drøftelse.

Forslaget er sat på dagsordenen for rådsmøde (miljø) den 18. {{SPA}}19. december 2000 med henblik på at opnå politisk enighed om en fælles holdning, idet Europa Parlamentets 1. udtalelse om forslaget ikke forventes at foreligge før januar/februar 2001.

2. Formål og indhold

Kommissionen anfører, at forslaget tilsigter at bidrage til beskyttelse af jord, vand og luft mod forurening forårsaget af den nuværende håndtering af affald af elektrisk og elektronisk udstyr, at minimere affaldsmængden til bortskaffelse, og at gøre affaldet mindre skadeligt. Som andre mål angives bevarelsen af værdifulde ressourcer, herunder energi. Endelig skal direktivet bidrage til mere ensartede grundvilkår for håndteringen af elektronikaffald for herigennem at medvirke til en mere effektiv genvindingspolitik. Kommissionen anfører, at forslaget er i god tråd med traktatens bestemmelser om forbrugerrettigheder, og at det supplerer eksisterende lovgivning om bortskaffelse af affald (dvs. deponering og forbrænding), lovgivningen om særlige affaldsstrømme, såsom batterier, lovgivningen om klimaændringer og lovgivningen om ozonlagsnedbrydende stoffer.

De anførte målsætninger skal nås gennem en bred vifte af foranstaltninger, bl.a. vedrørende produktdesign og særskilt indsamling, behandling og nyttiggørelse af affaldet.

Som et centralt element indebærer forslaget, at ansvaret for behandling, nyttiggørelse og bortskaffelse af elektrisk og elektronisk affald, samt ansvaret for finansieringen heraf pålægges producenterne af produkterne. Kommissionen lægger til grund, at en sådan ansvarsoverdragelse vil give producenterne et økonomisk incitament til at tilpasse udformning og konstruktion af elektriske og elektroniske produkter efter de krav til miljømæssigt forsvarlig affaldshåndtering, som direktivet fastlægger.

I praksis skal medlemstaterne implementere producentansvaret ved, med virkning fra 30. juni 2004 (eller 18 måneder efter forslaget vedtagelse), at gennemføre nationale regler som pålægger producenterne ansvaret for håndteringen af affald fra elektriske og elektroniske produkter fra private husholdninger og virksomheder, der kun i begrænset omfang anvender elektriske produkter. Senest 5 år efter forslagets vedtagelse pålægges elektriske producenter og importører ansvaret for at finansiere håndteringsomkostningerne.

Ansvaret for at finansiere håndteringen af affald fra produkter, der er markedsført frem til 5 år efter direktivets ikrafttræden (historisk affald) skal deles af alle producenterne.

For elektronisk affald fra virksomheder, der i stort omfang anvender elektronikprodukter skal Medlemsstaterne træffe de nødvendige foranstaltninger til at sikre, at finansieringen af affaldshåndteringen omfattes af kontraktlige aftaler, der indgås på købstidspunktet mellem producent og bruger.

Udover finansieringsforpligtelsen omfatter producentansvaret følgende hovedelementer:

- Ansvar for indsamling af elektronikaffald, der ikke hidrører fra husholdninger
- Ansvar for behandling af alt elektronikaffald jf. bestemmelserne i affaldsrammedirektivets art. 4 og efter retningslinierne i nærværende forslags bilag II, dvs. udtagning og særskilt behandling af en række specificerede stoffer og komponenter.
- Ansvar for nyttiggørelse af alt indsamlet affald, hvilket indebærer at en række nærmere angivne nyttiggørelses, genbrugs og genvindingsmål for specificerede produktgrupper jf forslagets bilag IA skal være opfyldt senest pr. 31. december 2005.
- Herudover pålægges producenterne at mærke husholdningselektronik således at det ikke ender i skraldespanden samt at levere oplysninger om identifikation af komponenter og materialer i det elektriske udstyr til brug for behandlingen og oparbejdningen af affaldet.

Medlemsstaterne skal sikre at det er muligt for private husholdninger at returnere brugte produkter gratis, enten i detaileddet ved køb af nye tilsvarende produkter eller på et, set i forhold til befolkningstæthed, rimeligt antal let tilgængelige indsamlingssteder. Medlemsstaterne skal endvidere stræbe efter at der fra husholdninger senest den 31. december 2005 som mindsteniveau, indsamles 4 kg affald af elektrisk og elektronisk udstyr pr. indbygger pr. & aring;r.

Direktivforslagets sondring mellem elektrisk og elektronisk affald fra husholdningerne og fra indehavere, der ikke er private husholdninger indebærer således, at den første type affald kan indsamles via kommunale afleveringsordninger eller producentetablerede ordninger i detaileddet, medens producenterne skal forestå indsamlinger fra indehavere der ikke er private husholdninger. Endvidere skal producenterne have mulighed for på frivilligt og individuelt grundlag at indføre og drive tilbagetagningsordninger for husholdningsaffaldet.

Virksomheder, der gennemfører behandling og oparbejdning af elektronikaffald skal godkendes af medlemsstaterne mhp. at opfylde tekniske krav i hht. Forslagets bilag III og bestemmelser herom i affaldsrammedirektivet (75/442/EØF)

Medlemsstaterne skal hvert år forelægge Kommissionen oplysninger om mængden og kategorierne af elektrisk og elektronisk udstyr, der er markedsført, indsamlet og genvundet i medlemslandet, anført både i antal og vægt.

Direktivforslaget omfatter ikke udstyr, der er bestemt til brug ved spænding over 1000 Volt vekselspænding og 1500 Volt jævnspænding. F.eks. dele af el-værkernes apparatur og typer af laboratorieudstyr.

Endvidere er medicinsk udstyr, overvågnings- og reguleringsinstrumenter ikke omfattet af direktivets regler for indsamling, nyttiggørelse, finansiering og forbrugeroplysninger, men kun omfattet af tilbagetagningspligt ved køb af nyt udstyr.

Direktivforslaget om begrænsning af anvendelsen af visse farlige stoffer i elektrisk og elektronisk udstyr vil bidrage til de samme målsætninger ved at sikre, at de stoffer, der skaber de alvorligste problemer i affaldshåndteringsfasen, som f.eks. bly, kviksølv, cadmium og visse bromerede flammehæmmere, erstattes med andre stoffer.

3. Nærhedsprincippet & proportionalitetsprincippet

Kommissionen anfører, at miljøbeskyttelsesforanstaltninger og foranstaltninger med konsekvenser for det indre marked henhører både under Fællesskabets og medlemmernes kompetence. Foranstaltninger vedrørende elektrisk og elektronisk affald er et klart eksempel på denne kompetencedeling. I overensstemmelse med nærhedsprincippet (traktatens artikel 5) handler Fællesskabet på de områder, som ikke hører ind under dets enekompetence, kun hvis og i det omfang målene for den påtænkte handling ikke i tilstrækkelig grad kan opfyldes af medlemsstaterne og derfor, på grund af den påtænkte handlingens omfang eller virkninger, bedre kan gennemføres på fællesskabsplan:

Forurening forårsaget af håndtering af elektrisk og elektronisk affald er af grænseoverskridende art. Dette gælder navnlig for forurening af luft og vand som følge af forbrænding, deponering eller ukorrekt genvinding.

For visse typer elektrisk og elektronisk affald er genvinding kun økonomisk rentabel, når der er tale om store mængder. Ifølge princippet om skalaøkonomi vil kun nogle få centraliserede anlæg i Europa derfor behandle dette affald. Som eksempel nævner Kommissionen billedrør, som kun vil kunne behandles i tilstrækkelige mængder, hvis de indsamles i flere europæiske lande.

Kommissionen anfører videre, at der ved udformningen af indsamlings-, behandlings- og finansieringsordninger for håndtering af elektrisk og elektronisk affald skal tages hensyn til de nationale og regionale forhold. Kommissionen skønner, at der med dette initiativ gives medlemsstaterne tilstrækkeligt råderum til at tilgodese disse aspekter. Forslaget opstiller kun de vigtigste principper for finansiering og håndtering af elektrisk og elektronisk affald, der er nødvendige på EU-plan for at undgå forvriddning af det indre marked.

I relation til proportionalitetsprincippet anfører Kommissionen, at forslaget udelukkende fokuserer på de vigtigste indsatsområder i forbindelse med håndtering af elektrisk og elektronisk affald, såsom indsamling, behandling, -nyttiggørelse og finansiering. Herudover fastsættes kun de forpligtigelser, der ifølge proportionalitetsprincippet er nødvendige til at nå miljømålsætningerne.

4. Konsekvenser for Danmark

Lovgivningsmæssige konsekvenser:

Den danske bekendtgørelse nr. 1067 af 22. december 1998, om håndtering af affald af elektriske og elektroniske produkter, bygger på det eksisterende affaldssystem, hvor kommunerne er ansvarlig for indsamling og oparbejdning. Kommunerne skulle således senest den 1. juni 1999 have fastsat regler om indsamling og videre håndtering af elektrisk og elektronisk affald i et regulativ. Langt den overvejende del af oparbejdningen sker hos private virksomheder på ; baggrund af licitation.

Bekendtgørelsens §6 åbner mulighed for, at producenter og importører kan indsamle egne eller lignende produkter med henblik på oparbejdning til genanvendelse og bortskaffelse. Det er således op til den enkelte distributør om man vil deltage i indsamlingen af det elektriske og elektroniske affald.

Betaling for indsamling og oparbejdning af affaldet fra husholdningerne sker via det kommunale renovationsgebyr, medens virksomhederne enten betaler via gebyr eller særskilt ved aflevering til det kommunale indsamlingssystem.

Kommunerne eller affaldsproducenten er ansvarlig for at oparbejdningen foretages i henhold til de i bekendtgørelsen anførte retningslinier, også selv om oparbejdningen sker i en anden stat.

Vedtagelse af direktivforslaget i sin nuværende udformning vil medføre, at den danske bekendtgørelse skal ændres på i hvert fald følgende områder:

- Der skal indføres regler om producenternes ansvar for indsamling behandling og nyttiggørelse af elektrisk og elektronisk affald.
- Der skal indføres regler om producenternes ansvar for finansiering af affaldshåndteringen.
- Distributører skal forpligtes til ved salg af nyt udstyr at tage lignende affald retur.
- Det skal sikres at elektrisk og elektronisk affald fra bl.a. vaske-/opvaskemaskiner, komfurer, små husholdningsapparater, legetøj og lysarmaturer indsamles og oparbejdes.
- Der skal fastsættes regler om udtagning af tonerkassetter og asbestaffald.
- Der skal indføres mærkningsregler der forebygger at mindre elektroniske produkter havner i affaldssækken.
- Producenterne skal pålægges informationsforpligtigelse overfor forbrugerne, samt mhp. at informere oparbejdningsselskaberne om de materialer der findes i produkterne.

Endvidere skal der fastsættes regler, der sikrer at nyttiggørelsesmålene kan nås.

Økonomiske og administrative konsekvenser:

Omkostninger for producenterne

Ved indførelse af producentansvar skal producenterne forestå finansiering af såvel indsamlings- som oparbejdningssomkostninger. Kommissionen har vurderet at hvis de samlede producent omkostninger, der knytter sig til gennemførelse af direktivets bestemmelser overvælttes på produktpriserne vil det føre til en gennemsnitlig prisstigning på 1% for de fleste elektriske og elektroniske produkter og muligvis 2-3% for visse produktkategorier, som f.eks. køleskabe, TV apparater og monitorer.

Det historiske affald udgør i Danmark ved en gennemsnitlig levetid på 10 år en mængde på ca. 1.000.000 tons, svarende til håndteringsomkostninger over en ti årig periode på ca. 300 millioner kr. årligt, hvis håndteringsomkostningerne som et groft gennemsnit fastsættes til 3 kr. pr. kg. Producenterne, vil i henhold til direktivforslaget, skulle dele del de økonomiske omkostninger ved bortskaffelse af det historiske affald, selv om de ikke har markedsført produkter i denne periode.

Omkostninger for kommunerne og amter:

Etablering af en producentbaseret indsamlings- og oparbejdningsordning vil medføre forøgede tilsynsopgaver for kommunerne. De heraf følgende forøgede administrationsomkostninger vurderes at være marginale, da kommunerne også i dag skal føre tilsyn med oparbejderne, bl.a. for at kontrollere om de indgåede kontrakter efterleves

Spørgsmålet om de økonomiske konsekvenser for amter og kommuner i forbindelse med miljømæssig forsvarlig indsamling og oparbejdning af elektrisk og elektronisk affald, blev forhandlet på plads i forbindelse med udarbejdelsen af den danske bekendtgørelse. Såfremt finansieringen af selve behandlings- og nyttiggørelsesopgaven pålægges producenterne vil de kommunale udgifter hertil bortfalde.

Omkostninger for staten: Gennemførelsen af forslaget forventes ikke at medføre nævneværdige særskilte statslige meromkostninger.

Beskyttelsesniveau:

I forhold til den eksisterende danske regulering af affald fra elektriske og elektroniske produkter indføres der med forslaget skærpede bestemmelser for så vidt som der opstilles krav om særskilt behandling af asbest og tonerkassetter fra elektriske produkter ligesom forslaget fordrer indsamling og håndtering af affald fra hårde hvidevarer, små husholdningsapparater, legetøj og lysarmaturer. Hertil kommer forslagets krav om oplysninger fra producenterne til brug for affaldsbehandlingen, samt kravet om forbrugermærkning om hvorledes mindre husholdningsapparater skal bortskaffes.

De i forslaget fastsatte minimumskrav til nyttiggørelse, genbrug og genvinding i forhold til de enkelte indsamlede produktkategorier er udtryk for en skærpelse af det danske beskyttelsesniveau, da der i Danmark kun er lovgivet herom for enkelte affaldsfraktioner som f.eks. for displays og metaller i printkort.

På en række områder lever forslaget ikke op til beskyttelsesniveauet i den eksisterende danske regulering: F.eks. bør det fremhæves, at kravene til komponenters specialbehandling er mindre specifikke end i den danske bekendtgørelse, samt at direktivforslaget ikke omfatter en række udstyrstyper som er omfattet af den danske regulering. Disse forhold påvirker ikke det danske beskyttelsesniveau, da der er tale om et minimumsdirektiv.

Samlet set må en gennemførelse af direktivet under opretholdelse af de ovenfor nævnte skærpede danske bestemmelser således vurderes at hæve det danske beskyttelsesniveau.

Forslaget vurderes endvidere at have en positiv indvirkning på beskyttelsesniveauet i EU, da kun halvdelen af medlemstaterne har eller er ved at indføre regler på området/NREF/FN101/i/. Affald af elektriske og elektroniske produkter bliver i de øvrige medlemstater oftest deponeret, ført til forbrænding eller genanvendt uden nødvendig forbehandling.

5. Høring

Forslaget er udsendt i høring den 27. juli 2000 til 51 interessenter.

Der er indkommet bemærkninger fra 19 interessenter, herunder fra kommunale institutioner, Dansk Industri, Genvindingsindustrien, en del elektronikbrancher, Forbrugerrådet, Danmarks Naturfredningsforening og distributørerne.

En række af de industrielle organisationer ønsker direktivforslaget vedtaget med hjemmel i artikel 95, medens de kommunale organisationer lægger vægt på, at direktivet får hjemmel i artikel 175.

På indsamlingsområdet lægger de kommunale organisationer og elektronikbrancherne vægt på, at de nuværende danske regler for indsamling af affald fra elektriske og elektroniske produkter kan opretholdes, medens der på distributørsiden er delte meninger. Brancheorganisationen ForbrugerElektronik (BFE) anbefaler at der arbejdes for en brancheorganiseret indsamlingsordning, medens Dansk Handel & Service og Radiobranchen ønsker den danske ordning opretholdt.

På det finansielle område er der forholdsvis få kommentarer, men generelt finder interessenterne det vanskeligt at få øje på det miljømæssige aspekt i den foreslåede finansieringsmodel. De kommunale institutioner og IT-branchen finder, at den eksisterende danske ordning er at foretrække frem for den i forslaget indeholdte producentansvarsmodel. Dansk Industri har, uden i øvrigt at kommentere finansieringsmodellen, markante indvendinger mod den foreslåede finansiering af historisk affald, som man finder er producenterne uvedkommende. BFE og Danmarks Naturfredningsforening støtter det foreslåede producentansvar, uden at kommentere den foreslåede finansieringsmodel.

Ved behandlingen af forslaget i miljøspecialudvalget den 20. september 2000 fremkom der bemærkninger fra Danmarks Naturfredningsforening, Dakofa, Renosam, Kommunernes Landsforening. DN bemærkede, at den danske holdning i forhold til finansieringssiden af producentansvaret forekom uklar. Renosam spurgte til om den danske holdning indebærer, at den danske kommunalt baserede model skal kunne opretholdes, ligesom man betonedede at en EU regulering af området burde forkøres på de miljømæssige fremfor de finansieringsmæssige kriterier for en sådan regulering. I tilknytning hertil erklærede KL sig som tilhængere af en regulering på EU-plan, men fandt at Danmark burde modsætte sig en omlægning efter producentansvarskriterier, hvis en sådan omlægning ikke indebærer en miljømæssig gevinst.

Ved behandlingen af forslaget på mødet i miljøspecialudvalget, den 29. november 2000 tilkendegav såvel Dansk Industri som Advokatrådet betænkeligheder ved, om forslagets bestemmelser om producenterne finansiering af affaldshåndtering af produkter markedsført forud for direktivets i krafttræden, ville indebære lovgivning med tilbagevirkende kraft.

b) Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om begrænsning af anvendelsen af visse farlige stoffer i elektrisk og elektronisk udstyr.

KOM (2000) 347 endelig udgave, 2000/0159 (COD).

(revideret notat)

Resumé

Det overordnede mål med forslaget er, at forebygge, mindske og så vidt muligt eliminere forurening afstedkommet af elektronisk og elektrisk udstyr. Forslaget skal derfor ses i tæt sammenhæng med forslaget om affald af elektrisk og elektronisk udstyr, som har hjemmel i artikel 175 EF. Nærværende forslag har hjemmel i artikel 95 EF omhandlende foranstaltninger for det indre marked, hvilket Kommissionen begrundede med, at forslaget skal harmonisere eller afvikle afvigelser i medlemslandenes konkurrencevilkår.

Ifølge forslaget skal anvendelsen af bly, kviksølv, cadmium, hexavalent chrom og de bromerede flammehæmmere PBB (polybromerede biphenyler) og PBDE (polybromerede diphenylethere) være substitueret i elektrisk og elektronisk udstyr den 1. januar 2008. Forslaget angiver dog enkelte undtagelser fra kravet for så vidt angår nogle elektroniske og elektriske produkter og komponenter. Herudover er kravet til substitution ikke gældende for elektrisk og elektronisk udstyr inden for medicinsk udstyr, overvågnings- og reguleringsinstrumenter og salgsmatematik.

Af direktivet fremgår, at Kommissionen i lyset af den tekniske udvikling ved anvendelse af komitéproceduren bl.a. kan opstille koncentrationsgrænser for stofferne, undtage specifikke materialer og komponenter, såfremt det ikke betyder en miljøforringelse.

1. Status

Kommissionen sendte den 28. juli 2000 ovennævnte forslag til Rådet.

Som et element i det samlede forslag KOM (2000) 347 har Kommissionen samme dato fremsendt forslag til direktiv om affald af elektrisk og elektronisk udstyr, Dok. 2000/0158 (COD), til Rådet.

Nærværende forslag har hjemmel i traktatens indre markeds bestemmelser (artikel 95 TEF) og skal derfor vedtages af Rådet med kvalificeret flertal efter proceduren om fælles beslutningstagen i artikel 251 i TEF (tidligere artikel 189B).

Baggrunden for forslaget er bl.a. Rådets resolution af 7. maj 1990 om affaldspolitik, hvor Kommissionen opfordres til at opstille handlingsprogrammer for specifikke affaldstyper. Europa-Parlamentet anmodede med sin beslutning af 14. november 1996 (A4-0364/96) Kommissionen om at fremsætte direktivforslag om en række prioriterede affaldsstrømme, herunder elektrisk og elektronisk affald, og at basere disse forslag på principperne for producentansvar. Senest har Rådet d. 24. februar 1997 opfordret Kommissionen til hurtigst muligt at sørge for en passende opfølgning af initiativet for affald af elektrisk og elektronisk udstyr.

Grundnotat om forslaget er sendt til Folketingets Europaudvalg den 29. september 2000 som en del af samlenotatet, der blev forelagt forud for Rådsmøde (miljø) den 10. oktober 2000. Forslaget var på rådsmødet genstand for en første orienterende drøftelse.

Forslaget er sat på dagsordenen for rådsmøde (miljø) den 18. ~~19.~~ december 2000 med henblik på at opnå politisk enighed om en fælles holdning, idet Europa Parlamentets 1. udtalelse ikke forventes at foreligge før januar/februar 2001.

2. Formål og indhold

Det overordnede mål med forslaget er, at forebygge, mindske og så vidt muligt eliminere forurening afstedkommet af elektronisk og elektrisk udstyr. Forslaget skal endvidere harmonisere eller afvikle afvigelser i medlemslandenes konkurrencevilkår.

Kommissionen anfører, at forslaget er i tråd med meddelelsen om revisionen af Fællesskabets affaldsstrategi fra 1996, idet forslaget indeholder bestemmelser om reduktion af indholdet af visse farlige stoffer i elektrisk og elektronisk affald. I den henseende ligger forslaget på linje med principperne i den gældende EU-affaldsregulering, som allerede indeholder restriktioner for markedsføring af farlige stoffer. Eksempler herpå er direktivet om emballage og emballageaffald og direktivet om batterier og blyakkumulatorer, der indeholder farlige stoffer.

Ifølge forslaget skal anvendelsen af bly, kviksølv, cadmium, hexavalent chrom og de bromerede flammehæmmere PBB (polybromerede biphenyler) og PBDE (polybromerede diphenylethere) være substitueret i elektrisk og elektronisk udstyr den 1. januar 2008.

Kravet til substitution gør sig ikke gældende for elektrisk og elektronisk udstyr inden for medicinsk udstyr, overvågnings- og reguleringsinstrumenter og salgsautomater.

Endvidere indeholder direktivet et bilag, hvori der er angivet en række elektroniske og elektriske produkter og komponenter, som er undtaget fra substitutionskravet.

Af direktivet fremgår, at Kommissionen i lyset af den tekniske udvikling ved anvendelse af komitéproceduren kan:

- Opstille koncentrationsgrænser for indholdet af de pågældende stoffer i specifikke materialer og komponenter i elektrisk og elektronisk udstyr.
- Undtage materialer og komponenter fra kravet om substitution for elektrisk og elektronisk udstyr, såfremt det ikke er videnskabeligt muligt eller miljø- og sundhedsforsvarligt at substituere med andre stoffer.
- Ophæve specifikke tekniske undtagelse i direktivets bilag, såfremt det ikke betyder en miljøforringelse.

Kommissionen skal senest den 31. december 2003 revidere direktivet herunder bilaget, hvori undtagelser er anført.

3. Nærhedsprincippet og proportionalitetsprincippet

Kommissionen anfører, at miljøbeskyttelsesforanstaltninger og foranstaltninger med konsekvenser for det indre marked henhører både under Fællesskabets og medlemmernes kompetence. Foranstaltninger vedrørende elektrisk og elektronisk affald er et klart eksempel på denne kompetencedeling. Forslaget anses for, at være i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

I relation til proportionalitetsprincippet anfører Kommissionen, at den mest effektive udvej til at mindske mængden af disse farlige stoffer i affaldsstrømmen er at substituere dem. I de tilfælde, hvor substitution ikke er mulig, fordi der ikke findes passende alternativer, bør der gives mulighed for undtagelser fra dette krav.

4. Konsekvenser for Danmark

Lovgivningsmæssige konsekvenser:

Direktivet skal implementeres i dansk lovgivning ved udstedelse af bekendtgørelser. Da der allerede eksisterer danske regler, der generelt begrænser anvendelsen af enkelte tungmetaller, vil det være nødvendigt at tilpasse disse regler for så vidt angår deres anvendelsesregulering af elektronisk og elektrisk udstyr. Det drejer sig konkret om de danske regler for kviksølv og cadmium, samt de nye danske regler om bly.

Direktivforslaget indebærer en harmonisering, hvor den danske anvendelsesregulering af cadmium, kviksølv og den nye regulering af bly for så vidt angår elektrisk og elektronisk udstyr bortfalder ved gennemførelsen af nærværende direktiv den 30. juni 2004.

Økonomiske og administrative konsekvenser:

Direktivforslaget vurderes ikke at have økonomiske konsekvenser for stat, amter og kommuner.

Som følge af, at de regulerede stoffer skal være substituerede den 1. januar 2008, vurderes producenterne at have tilstrækkelig tid til at omstille deres produktionsprocesser og produktionsapparat. I følge Kommissionen har en række fabrikanter allerede udfaset de pågældende tungmetaller og halogenerede flammehæmmere i diverse produkter, hvilket tages som tegn på, at omkostningerne til substitution er ret begrænsede. Det eneste område, hvor industrien overfor Kommissionen har anført større omkostninger er for substitution af bly i loddemetal. Ved anvendelse af tinbaseret loddemetal vurderer Kommissionen, at prisstigningen for de fleste produkter vil være meget beskedne. Eksempelvis vil mereprisen for et TV-apparat være i størrelsesordenen 0,03 {{SPA}} 0,17 euro. Derfor mener Kommissionen, at problematikken omkring bly i loddemetal mere skyldes et behov for finjustering af alternativ teknologi or egentlige mer omkostninger. Endelig giver direktivforslaget mulighed for at lempe eller undtage for substitutionskravet for de pågældende stoffer, såfremt det ikke er teknisk, videnskabeligt eller miljø- og sundhedsmæssigt forsvarligt at anvende andre substitutter.

Beskyttelsesniveau:

Ifølge direktivforslagets ordlyd, skal medlemslandene efterkomme direktivet 18 måneder efter vedtagelsen, hvilket direktivforslaget anslår til at være den 30. juni 2004.

I det direktivet medfører, at de danske regler for kviksølv, cadmium og bly for så vidt angår elektrisk og elektronisk udstyr bortfalder ved implementeringen af direktivet, vil der blive tale om en forringelse af beskyttelsesniveauet i perioden fra implementeringen i 2004 og frem til substitutionsterminen i 2008.

Fra 2004 og frem vil der være tale om en forringelse af beskyttelsesniveauet, der primært angår anvendelsen af kviksølv, cadmium og bly i medicinsk udstyr, måle- og reguleringsinstrumenter og salgsautomater.

Denne forringelse af beskyttelsesniveauet modsvarer af, at forslaget fra 1. januar 2008 indebærer en skærpelse af de nuværende danske regler for kviksølv, idet anvendelsen af kviksølv bl.a. forbydes i filmafbrydere- og relæer, kompaktlysstofrør og blinkanordninger. Endvidere vil anvendelsen af bly blive begrænset i forhold til den danske regulering af bly, idet direktivforslaget forbyder anvendelsen af bly i varmemestabilisatorer i gummi, e lkabler, udladningslamper, glas i optik, glasur på tændrør elektroniske produkter (undtagen elektronisk keramik). Regulering af anvendelsen af cadmium vil ligeledes blive skærpet i forhold til de nuværende danske regler idet anvendelsen af cadmium generelt forbydes i elektronisk og elektrisk udstyr.

Samlet set vurderes forslaget således fra 1. januar 2008 at indebære en forbedring af beskyttelsesniveauet.

5. Høring

Forslaget er udsendt i høring den 27. juli 2000 til 51 interessenter med svarfrist senest 1. september 2000.

Ved udløbet af høringsfristen var der modtaget 4 hørings svar fra Det Danske Handelskammer, Forbrugerrådet, ITEK (IT, Tele, elektronik og kommunikation - En del af Dansk Industri) og IT-brancheforeningen.

Forbrugerrådet anfører blandt andet, at listen over bromerede flammehæmmere ikke er udtømmende, og ønsker bl.a. den bromerede flammehæmmer TBBP A skal reguleres. Herudover anfægter de substitutionsterminen, og ønsker at Kommissionen løbende skal revidere direktivet i forbindelse med nye videnskabelige data.

ITEK anfører blandt andet, at der bør foreligge risikovurderinger af de pågældende stoffer i direktivet før en regulering af stofferne træder i kraft. Samtidig mener ITEK, at såfremt det vurderes nødvendigt at forbyde de pågældende stoffer, burde et generelt forbud af stofferne træde i kraft. ITEK mener ligeledes, at de miljømæssige konsekvenser ved anvendelsen af substitutterne bør undersøges til bunds. Endelig anfører ITEK, at der ikke foreligger opgørelser / beregninger over de økonomiske konsekvenser ved gennemførelsen af nærværende direktiv og direktivforslaget om elektronikaffald, men ITEK vurderer at omkostningerne vil være meget betydelige.

IT-brancheforeningen ønsker, at produkter inden for IT- og teleudstyr samt forbrugerudstyr jf. bilagsmaterialet til direktivet, bør friholdes for reguleringen. Endvidere bør anvendelsen af loddetin friholdes for regulering.

Ved behandlingen af forslaget i miljøspecialudvalget den 20. september 2000 fremkom der bemærkninger fra Dakofa og Økologisk Råd. Begge organisationer fandt at Danmark burde arbejde for, at ikke kun PBE og PBDE men alle bromerede flammehæmmere burde omfattes af direktivets substitutionskrav.

Ved behandlingen på specialudvalgsmødet den 29. november 2000, tilkendegav Økologisk Råd, at der tillige bør ske udfasning af organisk tin, at alle bromerede flammehæmmere bør omfattes af forslaget , ligesom man støttede at direktivets ikrafttræden fremrykkes fra 2008 til 2004. Dansk Industri spurgte til grundlaget for vurderingen af forslagets økonomiske konsekvenser for industrien, herunder det danske ønske om at fremrykke substitutionsterminen.

Ad punkt 4 - Miljøforvaltning på Verdensplan

Dok. 13940/00, ENV 438

(revideret notat)

1. Status

Spørgsmålet om en revision af den globale organisering af miljøsamarbejdet er et spørgsmål, som i forbindelse med FN's særlige generalforsamling om miljø- og udvikling i 1997 blev bragt frem af Helmut Kohl. FN's generalsekretær har igangsat et reformarbejde som resultat af arbejdsgruppen under ledelse af den nuværende eksekutivdirektør for UNEP. Nedsættelse af en miljøle (EMG) er et vigtigt element heri.

I foråret 2000 har den franske regering i en række taler lanceret forslag om at etablere en ny verdens miljøorganisation. Den hollandske Miljøminister har parallelt hermed udtalt, at der var behov for en global tvistbilæggelsesmekanisme for miljøspørgsmål, som i sig selv lægger op til en revision af eksisterende strukturer. Fra fransk side har forslaget primært været begrundet med, at der mangler et globalt modspil til handelsinteresserne i WTO og at den økonomiske globalisering på globalt plan skaber behov for en globaliseret politik.

Det franske formandskab tog spørgsmålet op på det uformelle miljøministermøde i Paris den 14.-16. juli 2000. Drøftelserne resulterede i etablering af en mindre arbejdsgruppe indenfor EU kredsen, som skulle arbejde videre med spørgsmålet med henblik på en rapportering tilbage til Rådet (miljø).

Formandskabet har sat punktet på dagsordenen m.h.p. rådskonklusioner. Konklusionerne forventes at bygge på den rapport, som formandskabet havde udarbejdet forud for Rådsmødet (miljø) den 10. oktober 2000, og på den diskussion, der på dette møde fandt sted blandt ministrene.

2. Formål og indhold

Formandskabets formål med at bringe spørgsmålet om styring af den globale miljøindsats på dagsordenen er at etablere en fællesskabsposition til dette spørgsmål, som under alle omstændigheder vil optræde i forbindelse med konferencen 10 år efter Rio i 2002. På mødet i UNEP's ministerforum (United Nations Environment Programme) i maj 2000 var der enighed blandt miljøministrene om, at konf n i 2002 skal vurdere kravene til en væsentlig styrket institutionel struktur for miljøspørgsmål. Der var endvidere enighed om at dette skal baseres på en vurdering af miljøtrusler i en globaliseret verden, og at UNEP's rolle skal styrkes og at UNEP's økonomiske grundlag skal gøres bedre og mere forudsigeligt.

Udkastet til Rådskonklusioner understreger, at styrkelsen af miljøledelsen på verdensplan skal bygge på eksisterende strukturer, først og fremmest UNEP, men at en styrkelse kan føre til dannelsen af en ny verdens miljøorganisation. Der opstilles muligheder for, hvordan man kan styrke koordinationen mellem forskellige organer der arbejder med internationale miljøspørgsmål. I den forbindelse understreges betydningen af, at de n såkaldte EMG (Environment Management Group) som blev etableret i forbindelse med reformen af UNEP kommer til at fungere.

Det understreges også at tilstrækkelige og forudsigelige finansielle ressourcer er en forudsætning for, at få UNEP til at fungere, og at forskellige muligheder for at styrke UNEPs finansielle grundlag må undersøges. I den forbindelse vil EU se på mulighederne for at øge sit bidrag til UNEP i en bestemt periode, forudsat at andre donorer er indstillet på at gøre det samme. Konklusionerne omtaler også de muligheder der lig ger i at udvide aktivitetsområdet for GEF (Global Environment Facility). Det understreges også at troværdigheden af en ny struktur for det globale samarbejde forudsætter deltagelse, fra alle regioner og fra civilsamfundet. Konklusionerne understreger endvidere behovet for at sikre bedre implementering af miljøaftaler og for at sikre en fortsat tilnærmelse mellem UNEP og WTO. Konklusionerne foreslår endelig, at også CSD (komiteen før bæredygtig ud vikling under FN) styrkes når det gælder den samlede indsats for bæredygtig udvikling, og dialogen med civilsamfundet.

3. Konsekvenser for Danmark

Diskussionen om en ny institutionel struktur har ikke i sig selv konsekvenser for Danmark, hverken administrativt, økonomisk eller i forhold til beskyttelsesniveau.

4. Høring

Udkastet til Rådskonklusioner har ikke været i høring. Sagen har været præsenteret i Miljøspecialudvalget den 29. november 2000. Advokatrådet fandt det vigtigt, at en eventuel restrukturering kommer til at bygge på eksisterende FN-organer.

Ad punkt 5 - Fællesskabspolitik vedrørende reduktion af luftforurening fra biler

a) Forslag til Rådskonklusioner vedrørende Kommissionens rapport om Auto-oil II

KOM (2000) 626 endelig

(nyt notat)

Resumé

Formandskabet har fremsendt et udkast til rådskonklusioner om Kommissionens meddelelse om Auto-oil II. I udkast til rådskonklusioner lægges op til, at man hilser Kommissionens meddelelse velkommen, og at man noterer sig de initiativer, der allerede er taget. Rådet opfordrer herefter Kommissionen til at fremlægge forslag til de initiativer, som er nævnt i bildirektiverne (forbedret periodisk syn, egendiagnosesystemer (OBD) og holdbarhedstest) og i brændstofdirektivet (manglende 2005-specifikationer). Man opfordrer også Kommissionen til at fremlægge forslag, som kan fremme en harmoniseret introduktion af brændstoffer, som tillader brug af den nyeste motorteknik, som både fører til reduceret udslip af forurenende stoffer og CO₂, og man opfordrer Kommissionen til at igangsætte overvejelserne om yderligere skærper i perioden frem til 2010.

1. Status

Formandskabet har fremsendt et udkast til rådskonklusioner om Kommissionens meddelelse om Auto-oil II. Kommissionens meddelelse er udsendt den 5. oktober 2000. I meddelelsen redegøres for de vigtigste resultater, som er opnået inden for Auto-oil II-programmet, som blev afsluttet i foråret 2000.

Forslaget har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg eller været drøftet i Rådet.

Formandskabet har sat punktet på dagsordenen med henblik på vedtagelse af et sæt rådskonklusioner.

2. Formål og indhold

I det foreliggende udkast til rådskonklusioner lægges op til, at man hilser Kommissionens meddelelse velkommen, og at man noterer sig de initiativer, der allerede er taget (f.eks. forslag til udstødningsnormer for motorcykler). Rådet opfordrer herefter Kommissionen til at fremlægge forslag til de initiativer, som er nævnt i bildirektiverne (forbedret periodisk syn, egendiagnosesystemer (OBD) og holdbarhedstest) og i brændstofdirektivet (m angående 2005-specifikationer). Man opfordrer også Kommissionen til at fremlægge forslag, som kan fremme en harmoniseret introduktion af brændstoffer, som tillader brug af den nyeste motorteknik, som både fører til reduceret udslip af forurenende stoffer og CO₂, og man opfordrer Kommissionen til at igangsætte overvejelserne om yderligere skærper i perioden frem til 2010.

• Konsekvenser for Danmark

Rådskonklusionerne har ingen umiddelbare konsekvenser for Danmark

4. Høring

På EF-specialudvalgsmøde den 29. november 2000 forespurgte Det Økologiske Råd om den dansk fremgangsmåde med hensyn til at få en regulering af MTBE i Auto-oil direktivet hang sammen med at Danmark står isoleret med dette problem. Greenpeace opfordrede til at Danmark at arbejde for at der kommer en omfattende regulering med hensyn til MTBE.

b) Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af direktiv 97/24/EF om dele af og kendetegn ved to- og trehjulede motordrevne køretøjer

COM (2000) 314 endelig

(revideret notat)

Resumé

Forslaget er en opfølgning på Kommissionens forpligtelse i henhold til direktiv 97/24/EF, til inden den 17. juni 1999 at fremlægge forslag til skærpede udstødningsnormer for luftforurening fra motorcykler og derved medvirke til at opfylde målene for luftkvalitet og de nationale emissionslofter i 2010. De udstødningsnormer, som indgår i forslaget, er baseret på en gennemgang af nuværende og fremtidig teknologi. Efter Kommissionens opfattelse kan de nuværende udstødningsnormer sammenlignes med de normer, som gjalt for personbiler før indførelsen af katalysatorer (d.v.s. før 1993). For 1. fase foreslår Kommissionen, at udstødningsnormerne kommer til at svare til anvendelse af oxidationskatalysatorer/sekundær lufttilførsel i 4-taktsmotorer og direkte indsprøjtning i 2-taktsmotorer. For 2. fase fremhæver Kommissionen, at der allerede i dag eksisterer mere miljøvenlig teknologi end foreslået for fase 1. Det er imidlertid Kommissionens opfattelse, at motorcykelbranchen har behov for mere tid, før man kan fastlægge udstødningsnormer, som forudsætter anvendelse af regulerede 3-vejskatalysatorer og avanceret direkte indsprøjtningsteknologi. Forslaget lægger op til, at indførelsen af sådanne normer først sker fra 2006..

1. Status

Kommissionen sendte den 22. juni 2000 ovennævnte forslag til Rådet.

Forslaget har hjemmel i artikel 95 i TEF og skal derfor vedtages af Rådet med kvalificeret flertal efter proceduren om fælles beslutningstagen i artikel 251 i TEF.

Forslaget er et resultat af den forpligtelse for Kommissionen, der indgår i direktiv 97/24/EF til inden den 17. juni 1999 at fremlægge forslag til skærpede udstødningsnormer for luftforurening fra motorcykler. Det fremgår af nævnte direktiv, at en endelig vedtagelse af forslaget skal ske inden 1. januar 2001, og at der i forslaget skal medtages andre elementer end blot skærpede grænseværdier.

Grundnotat om forslaget er sendt til Folketingets Europaudvalg den 31. oktober 2000.

Europa-Parlamentet forventes at behandle forslaget ved sit møde i januar 2001.

Forslaget har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg eller været drøftet i Rådet.

Formandskabet har sat punktet på dagsordenen med henblik på statusrapport.

2. Formål og indhold**2.1 Kommissionens forslag**Miljømæssig vurdering

Kommissionen anfører, at forslagets formål er at skærpe Fællesskabets krav til begrænsning af emissionen af forurenende stoffer fra motorcykler og derved medvirke til at opfylde målene for luftkvalitet og de nationale emissionslofter i 2010. De nuværende udstødningsnormer indgår i det såkaldte multidirektiv 97/24 af 17. juni 1997. De har skullet overholdes i forbindelse med typegodkendelse af motorcykler siden den 17. juni 1999.

Det fremgår af Kommissionens beregninger, at gennemførelsen af udstødningsnormerne i direktiv 97/24 vil medføre et fald i det samlede udslip af CO og HC fra motorcykler. Faldet er dog ubetydeligt set i relation til den reduktion, der samtidig sker for den øvrige vejtransport, og resultatet bliver derfor, at der fremover vil ske en væsentlig forøgelse i motorcyklernes andel af det samlede udslip for alle de regulerede stoffer. Dette til trods for at motorcyklerne kun skønnes at udgøre 2-3% af den samlede trafik. Kommissionen anfører, at udslippet af partikler ikke indgår i vurderingerne på grund af manglende data.

Udstødningsnormer

For at give branchen tid til at tilpasse sig foreslår Kommissionen, at det mere langsigtede mål indføres i to etaper.

Fase 1: Efter Kommissionens opfattelse vil man ved anvendelse af de teknikker, der i dag anses for gennemførlige (oxidationskatalysatorer/sekundær lufttilførsel i 4-taktsmotorer og direkte indsprøjtning i 2-taktsmotorer) kunne anvende samme emissionsgrænser for 2- og 4-taktsmotorer. Der foreslås følgende værdier (g/km):

CO HC NO_x

Nuværende grænseværdi (97/24)

2-taktsmotor 8 4 0,1

4-taktsmotor 13 3 0,3

Foreslået værdi (fælles) 5,5 1,2 0,3

Reduktion 2-taktsmotor 31% 70% -200%

4-taktsmotor 58% 60% 0%

Kommissionen foreslår, at de skærpede grænseværdier indføres i forbindelse med typegodkendelser fra 1. januar 2003 og for alle nye køretøjer fra 2004.

Fase 2: Kommissionen fremhæver, at der allerede i dag eksisterer mere miljøvenlig teknologi end foreslået for fase 1. Det er imidlertid Kommissionens opfattelse, at motorcykelbranchen har behov for mere tid, før man kan fastlægge udstødningsnormer, som forudsætter anvendelse af regulerede 3-vejskatalysatorer og avanceret direkte indsprøjtningsteknologi. Forslaget lægger op til, at indførelsen af sådanne normer først sker fra 2006. Det vil efter Kommissionens opfattelse ikke være hensigtsmæssigt på nuværende tidspunkt at fastlægge egentlige talværdier, idet de ny værdier skal baseres på en revideret kørecyklus. De skærpede grænseværdier skal derfor indgå i et forslag, som Kommissionen skal fremlægge i 2002.

3-hjulede motorcykler og quadricykler

Det eksisterende direktiv finder også anvendelse på 3-hjulede motorcykler og quadricykler. Der indgår lempeligere krav til disse køretøjer, idet udstødningsnormerne i de nuværende regler er sat til 1,5 gange normerne for de 2-hjulede motorcykler. Kommissionen henviser til, at der er et begrænset antal enheder af disse køretøjer, og at der er specielle forhold vedrørende inertie og friktionstab. Man foreslår derfor, at der fortsat skal være mere lempelige krav til de 3-hjulede motorcykler og quadricykler. Man foreslår imidlertid, at lempelsen for benzindrevne køretøjer reduceres til 1,25. Da man kan forvente, at der i fremtiden vil ske en øget anvendelse af dieseldrevne køretøjer, foreslås separate værdier for denne kategori.

CO HC NO_x

Nuværende grænseværdi (97/24)

2-taktsmotor 12 6 0,15

4-taktsmotor 19,5 4,5 0,45

Forslag

Benzin 7,0 1,5 0,4

Diesel 2,0 1,0 0,65

CO-tomgang

I de nuværende regler indgår en grænseværdi for CO i tomgang på 4,5%. Kommissionen foreslår at slette denne grænseværdi, dog således at prøvningsdata kommer til at indgå i den foreliggende dokumentation. Dette svarer til proceduren for personbiler, og hensigten er, at prøvningsdataene kan anvendes i forbindelse med et eventuelt periodisk syn.

Økonomiske incitament

Ligesom i bildirektiverne foreslår Kommissionen, at det bliver muligt for medlemslandene at indføre afgiftslettelser for motorcykler, der opfylder de foreslåede grænseværdier, før disse bliver obligatoriske i 2003. Da der allerede i dag eksisterer teknologi, som kan opfylde væsentlig lavere grænseværdier, foreslår Kommissionen endvidere, at der indføres et sæt vejledende grænseværdier, som vil kunne anvendes af medlemsstater, som gerne vil fremme en mere miljøvenlig teknologi ved hjælp af økonomiske incitament. De vejledende værdier foreslås opdelt i to klasser, henholdsvis over og under 150 ccm.

CO HC NO_x

Obligatoriske værdier (2003) 5,5 1,2 0,3

Vejledende værdier < 150 ccm 2,0 0,8 0,2

> 150 ccm 2,0 0,3 0,1

Videre tiltag

Kommissionen anfører, at man vil overveje mulighederne for i fase 2 (2006) at indføre passende forslag om holdbarhedskrav.

2.2. Europa-Parlamentets udtalelse

Europa-Parlamentet forventes først at behandle forslaget ved sit møde i januar 2001.

3. Nærhedsprincippet & proportionalitetsprincippet

Kommissionen anfører, at formålet med de påtænkte foranstaltninger er at tilpasse de eksisterende foranstaltninger til den tekniske udvikling såvel som til ny viden på miljøområdet. Tilpasningen af disse foranstaltninger kræves udtrykkeligt i direktiv 97/24. Det blev også ved tagelsen af dette direktiv besluttet at harmonisere alle emissionsrelaterede krav i forbindelse med godkendelse af nye motorcykler på grundlag af totalharmonisering. Området hører derfor under Fællesskabets enekompetence.

4. Konsekvenser for Danmark

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Forslaget medfører ikke lovgivningsmæssige konsekvenser for Danmark. Godkendelse af motorcykler sker i henhold til bestemmelser i bekendtgørelse om detailforskrifter for køretøjer, som udarbejdes af Færdselsstyrelsen med hjemmel i Færdselsloven.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Baseret på oplysninger fra motorcykelfabrikanternes brancheforening (ACEM) og fra det hollandske institut TNO vurderer Kommissionen, at anvendelsen af de forskellige teknologier vil medføre følgende meromkostninger:

Teknik Meromkostninger (gn.snit) - kr.

2-taktsmotorer oxidationskatalysator 1020

direkte indsprøjtning 1450

4-taktsmotorer sekundær lufttilførsel 600 oxidationskatalysatorer 1650

Der er forholdsvis stor spredning inden for de enkelte kategorier, hvilket primært skyldes, at der er tale om udviklingsomkostninger, og at seriestørrelserne for motorcykler kan være meget små. Meromkostningerne kan sammenholdes med produktionspriserne (før afgifter) for 2-taktsmotorer og 4-taktsmotorer, som af Kommissionen angives at være henholdsvis ca. 21.000 kr. og 24.000-60.000 kr.

De seneste tal for Danmark viser, at der sælges omkring 4.000 motorcykler om året. Meromkostningerne for forbrugerne kan på den baggrund antages at ligge i størrelsesorden 6 mio. kr. pr. år før afgifter. Afgiften i Danmark udgør 105% af beløb mellem 6.400 kr. og 11.700 kr. og 180% af beløbet over 11.700 kr. Der skønnes ikke at være udgifter for amter og kommuner.

Beskyttelsesniveau

Forslaget skønnes at have en positiv indvirkning på beskyttelsesniveauet i Danmark.

5. Høring

Forslaget blev den 30. august 2000 sendt i høring til 21 interessenter med svarfrist den 2. oktober 2000. Kun få har fremsendt bemærkninger. *FDM* har meddelt, at man ikke har bemærkninger. *Danske Motorcyklisteres Råd* kan i store træk tilslutte sig forslaget. *Motorcykelbranchens Landsforbund* forventer, at forslaget om afgiftslettelser for køretøjer, som opfylder emissionsgrænserne, snarest indføres i Danmark med henblik på at fremme mere miljøvenlig teknologi.

Notatet har været sendt i høring i Specialudvalget (miljø) fra den 26. september til den 29. september 2000. Der er indkommet høringssvar fra Det økologiske Råd, der støtter det generelle sigte med forslaget og anfører, at Danmark bør arbejde for en opstramning af en række ikrafttrædelsesdatoer i forslaget.

På EF-specialudvalgsmøde den 29. november 2000 fremkom ingen bemærkninger.

c) Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af Rådets direktiv 70/220/EØF om foranstaltninger mod luftforurening forårsaget af emissioner fra motorkøretøjer

KOM (2000) 487 endelig

2000/0211 (COD)

(revideret notat)

Resumé

Formålet med forslaget er at fastsætte emissionsgrænseværdier ved lav temperatur (minus 7°C) for større benzindrevne varebiler (N1, klasse II og III). Indførelse af grænseværdier ved lav temperatur sigter mod, at fabrikanterne ved udformningen af motorerne anvender teknologier, som medfører, at den tid, der medgår til opvarmning af katalysatorerne, mindskes mest muligt. Den væsentligste forurening fra benzinmotorer sker, inden katalysatorerne når deres driftstemperatur, og problemet er mest udtalt i koldt klima.

De nye grænseværdier for større varebiler foreslås indført i forbindelse med typegodkendelser fra 1. januar 2003. Den tidligere vedtagne dato for personbiler og små varebiler er 1. januar 2002.

1. Status

Kommissionen sendte den 6. september 2000 ovennævnte forslag til Rådet.

Forslaget har hjemmel i artikel 95 i TEF og skal derfor vedtages af Rådet med kvalificeret flertal efter proceduren om fælles beslutningstagen i artikel 251 i TEF.

Forslaget følger op på direktiv 98/69, som sætter regler for luftforureningen fra person- og varebiler. I henhold til direktivet er Kommissionen forpligtet til inden den 31. december 1999 at fremsætte forslag,

som supplerer de fastlagte grænseværdier ved lav temperatur for benzindrevne personbiler (M1) og små varebiler (N1, klasse I), med grænseværdier for større benzindrevne varebiler (N1, klasse II og III).

Grundnotat om forslaget er sendt til Folketingets Europaudvalg den 7. september 2000.

Europa-Parlamentet forventes at behandle forslaget ved sit møde i januar 2001.

Forslaget har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg eller været drøftet i Rådet.

Formandskabet har sat punktet på dagsordenen med henblik på statusrapport.

1. Formål og indhold

2.1. Kommissionens forslag

Formålet med forslaget er at fastsætte emissionsgrænseværdier ved lav temperatur (minus 7°C) for større benzindrevne varebiler (N1, klasse II og III). Indførelse af grænseværdier ved lav temperatur sigter mod, at fabrikanterne ved udformningen af motorerne anvender teknologier, som medfører, at den tid, der medgår til opvarmning af katalysatorerne, mindskes mest muligt. Den væsentligste forurening fra benzinmotor er sker, inden katalysatorerne når deres driftstemperatur, og problemet er mest udtalt i koldt klima.

Kommissionen har som led i sine overvejelser ladet gennemføre målinger af udslippet af kulilte (CO) og kulbrinter (HC) fra eksisterende varebiler ved normal temperatur (22°C) og ved lav temperatur (minus 7°C). På baggrund heraf har man vurderet, at følgende grænseværdier ved lav temperatur for større varebiler (klasse II og III) er ekvivalente med de værdier, der er fastsat for personbiler og små varebiler (klasse I):

	CO (g/km)	HC (g/km)
Personbiler og varebiler (klasse I)	15	1,8
Varebiler (klasse II)	27	3,2
Varebiler (klasse III)	34	4,0

Personbiler med plads til mere end 6 personer eller som har en totalmasse på over 2500 kg medregnes til større varebiler (gruppe II eller III). Gasdrevne køretøjer er undtaget fra forslaget.

De nye grænseværdier for større varebiler foreslås indført i forbindelse med typegodkendelser fra 1. januar 2003. Den tidligere vedtagne dato for personbiler og små varebiler er 1. januar 2002.

2.2. Europa-Parlamentets udtalelse

Europa-Parlamentet forventes først at behandle forslaget i januar 2001.

1. Nærhedsprincippet & proportionalitetsprincippet

Kommissionen anfører, at formålet med de påtænkte foranstaltninger er at tilpasse de eksisterende foranstaltninger til den tekniske udvikling såvel som til ny viden på miljøområdet. Tilpasningen kræves udtrykkeligt i direktiv 98/69. Det er inden for EU besluttet at harmonisere alle emissionsrelaterede krav vedrørende typegodkendelse af motorkøretøjer på grundlag af totalharmonisering. Området hører derfor hjemme under EU's enekompetance.

2. Konsekvenser for Danmark

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Forslaget medfører ikke lovgivningsmæssige konsekvenser i Danmark. Forslaget vil blive indført via en ændring af Færdselsstyrelsens bekendtgørelse om detailforskrifter for køretøjer.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Der foreligger ikke detaljerede beregninger over merudgifterne for det enkelte køretøj for at opfylde de foreslåede grænseværdier. Der forventes kun helt ubetydelige merudgifter.

Beskyttelsesniveau

Forslaget vurderes at have positiv indvirkning på beskyttelsesniveauet i Danmark og i EU.

3. Høring

Notatet har været sendt i høring i Specialudvalget (miljø) fra 18. {{SPA}} 22. august. Det økologiske Råd har svaret, at Rådet ingen bemærkninger har til forslaget. Miljøkontrollen København, der bemærker ligeledes, at man ingen bemærkninger har til forslaget. Noah{{SPA}}trafik har opfordret til, at systemet bør træde i kraft for alle køretøjskategorier i løbet af få &ari 2003/2004; om nødvendigt må udviklingen af egendiagnosesystemet fremskyndes. Noah bemærkede videre, at enhver forsinkelse eller udsættelse af tidspunktet for installering af sådanne systemer i nye biler skal kunne begrundes i teknologiske problemer. Noah-trafik fandt ikrafttrædelsestidpunkterne, hhv. 2006 og 2007 for større varebiler problematisk. I øvrigt bemærkede Noah-Trafik, at det vil være oplagt som en del af det offentliges grønne indkøbspolitik, at stat, amter og kommuner går foran mht. at skifte til LPG- og naturgasdrevne køretøjer.

Forslaget blev den 9. oktober 2000 sendt i høring hos 7 interessenter med svarfrist 1. november 2000. Der er modtaget svar fra FDM og DAF, som begge anfører, at man ikke har kommentarer til de foreslåede ændringer. DAF giver dog supplerende udtryk for, at der bør gives dispensation, hvis køretøjer omfattet af ændringen ikke er solgt/indregistreret den 3. juni 2001.

På EF-specialudvalgsmøde den 29. november 2000 fremkom ingen bemærkninger.

Ad punkt 6 {{SPA}} Forslag til Rådets og Europa Parlamentets revision af direktiv om miljøoplysninger

KOM (2000) 402 endelig

(revideret notat)

Resumé

Forslaget er en revision af direktiv 90/313/EØF om offentlig adgang til miljøoplysninger. Forslaget skal tage højde for de praktiske vanskeligheder, der har vist sig med direktivet, og det er et led i arbejdet for Fællesskabets ratificering af Århus-konventionen. Forslaget skal derudover sikre en tilpasning af reglerne i lyset af udviklingen indenfor informationsteknologien.

Forslaget indeholder bl.a. en udvidelse af myndighedsbegrebet. Udvidelsen indebærer, at ikke kun alle offentlige myndigheder, men tillige alle juridiske personer, der har fået overladt udførelsen af samfunds relevante tjenester, som påvirker miljøet, skal være omfattet af pligten til at give aktindsigt og til at formidle miljøoplysninger.

Der lægges desuden op til, at myndighederne i hvert enkelt undtagelsestilfælde skal afveje de offentlige interesser, der taler for at undlade udlevering, overfor offentlighedens interesse i at modtage oplysningerne.

Endvidere foreslås det, at myndighederne skal sikre, at miljøoplysninger gøres tilgængelige og udbredes, ikke mindst ved anvendelse af computerteknologi. Der tænkes her på oplysning om internationale og nationale lovtekster vedr. miljøet, oplysninger om miljøpolitik, miljøplaner og miljøprogrammer, rapporter om gennemførelse af disse, miljøtilstandsrapporter og miljø-overvågningsdata m.v.

1. Status

Kommissionen sendte den 29. juni 2000 ovennævnte forslag til Rådet.

Forslaget har hjemmel i artikel 175, stk. 1 i TEF og skal derfor vedtages af Rådet med kvalificeret flertal efter proceduren om fælles beslutningstagen i artikel 251 i TEF.

Forslaget er en revision af direktiv 90/313/EØF om offentlig adgang til miljøoplysninger. Samtidig skal forslaget ses i sammenhæng med Århus-konventionen (konvention om adgang til oplysninger, offentlig deltagelse i beslutningsprocesser, samt adgang til klage og domstolsprøvelse på miljøområdet), idet forslaget er et led i arbejdet for Fællesskabets ratificering af konventionen.

Grundnotat om forslaget er sendt til Folketingets Europa udvalg den 1. september 2000.

Europa Parlamentet har endnu ikke udtalt sig

Forslaget har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg eller været drøftet i Rådet.

Formandskabet har sat punktet på til statusrapport samt orienterende debat vedr essentielle aspekter vedr. Aarhus konventionens applikation på Fællesskabets institutioner om adgang til informationer

2. Formål og indhold

2.1. Formål

Kommissionen anfører, at der overordnet er tre formål med forslaget:

1. At afhjælpe de mangler, der har vist sig i den praktiske anvendelse af direktiv 90/313/EØF.
2. At bane vejen for Fællesskabets ratificering af Århus-konventionen.
3. At tilpasse direktiv 90/313/EØF til udviklingen indenfor informationsteknologien.

I forslagets specifikke formålsbestemmelse angives, at direktivet dels skal give borgerne en egentlig adgangsret til oplysningerne, dels skal sikre, at oplysninger udbredes til og stilles til rådighed for offentligheden især ved hjælp af edb.

2.2. Anvendelsesområdet

Forslaget indeholder en række nye eller ændrede definitioner. Miljøoplysningsbegrebet udvides ligesom der lægges op til en betydelig bredere afgrænsning af de offentlige myndigheder, der skal stille oplysningerne til rådighed. Således foreslås det, at også enhver juridisk person, der har fået overladt udførelsen af samfundsrelevante tjenester, som påvirke r miljøet, skal være omfattet.

Endvidere indeholdes der som noget nyt en definition af, hvad der menes med "oplysninger, som opbevares for en offentlig myndighed".

2.3. Anmodning om aktindsigt

Det slås som noget nyt fast, at oplysningerne skal stilles til rådighed uden nogen form for begrundelse fra den, der ønsker oplysningerne. Samtidig lægges der op til en stramning af tidsfristen, idet oplysningerne skal udleveres hurtigst muligt og normalt inden en måned. Der er dog mulighed for, at der kan gå op til to måneder, hvis oplysningernes art og omfang kan begrunde det.

Det foreslås endvidere, at borgeren kan bestemme den form, oplysningerne skal leveres i, med mindre oplysningerne allerede er tilgængelige i en bestemt form eller myndigheden i øvrigt finder en anden form rimelig. I den forbindelse fremhæves det, at myndighederne skal bestræbe sig på at opbevare oplysningerne på en måde, så de er let tilgængelige i elektronisk form.

Begrundelsen for ikke at udlevere oplysningerne i den ønskede form, skal meddeles indenfor samme frist, som nævnt ovenfor.

Landene skal opstille ordninger, hvorefter miljøoplysninger i praksis er tilgængelige. Der opstilles i direktivet en vejledende liste over praktiske ordninger, og det foreslås, at myndighederne skal give borgerne fyldestgørende oplysninger om retten til oplysninger.

2.4. Undtagelser

Hvad angår generelle undtagelser i adgangen til aktindsigt fremgår det, at aktindsigten kan afslås, hvis oplysningerne ikke er i myndighedens besiddelse, eller hvis andmodningen er klart urimelig eller for bredt formuleret. Endvidere er internt materiale, eller materiale under udarbejdelse, undtaget. Der skal dog i disse situationer også tages konkret hensyn til offentlighedens interesser i, at der sker udlevering.

De interesser, der specifikt kan begrunde undtagelse, er i alt væsentligt de samme, som efter direktiv 90/313/EØF.

Dog ændres rammerne for at angive hensynet til forretnings- eller erhvervsmæssige interesser, idet det for det første nævnes, at denne interesse skal være retsbeskyttet af hensyn til lovlige, økonomiske interesser. For det andet nævnes som noget nyt, at aktindsigten i oplysninger om emissioner, udledninger eller andre udslip i miljøet, som omfattes af fællesskabets lovgivning, ikke kan afslås med henvisning til, at der er tale om forretnings- eller erhvervsinteresser.

Endvidere ændres henvisningen til beskyttelsen af enkeltpersoner, idet der indføres en reference til direktiv 95/46/EF om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger.

Hvad angår de specifikke undtagelser, fremgår det som noget nyt, at undtagelse kun kan ske, hvis udlevering har uheldige virkninger på de nævnte interesser. Endvidere fremgår det, at myndighederne i hvert enkelt tilfælde skal afveje de offentlige interesser, der taler for at undlade udlevering, overfor offentlighedens interesse i at modtage oplysningerne.

Der foreslås endvidere en pligt til at uddrage oplysninger, hvis den fortrolige karakter alene knytter sig til dele af dokumentet (ekstraheringspligt). Hvad angår tidsfrister for at meddele afslag på aktindsigt henviser direktivet til de tidsfrister, der gælder for udlevering af oplysningerne, og det fremgår, at afslaget skal begrundes samt indeholde en klagevejledning.

2.5. Betaling

Det foreslås som noget nyt, at et evt. gebyr ikke må overstige et rimeligt beløb, og at udleveringen af oplysninger ikke må betinges af, at gebyret forudbetales. Der skal offentliggøres lister over evt. gebyrer, som tillige skal stilles til den informationssøgendes rådighed, og adgangen til registre eller lister over miljøoplysninger skal være vederlagsfri, ligesom der ikke må opkræves gebyr for gennemsyn af oplysninger på stedet.

2.6. Prøvelse

Der indføres med forslaget en egentlig klageadgang, idet der stilles krav om, at et afslag skal kunne prøves ved en domstol eller en anden ved lov oprettet instans. Ved siden af denne prøvelsesadgang skal der tillige være adgang til en hurtig og billig procedure, hvorved enten den offentlige myndighed genbehandler sin afgørelse eller afgørelsen kan efterprøves administrativt. Den pågældende offentlige myndighed skal træffe alle nødvendige foranstaltninger for at efterkomme dommen/afgørelsen i klagesagen.

2.7. Aktiv oplysningspligt

Forslaget indeholder en aktiv oplysningsforpligtelse for myndighederne, hvilket er en nyskabelse i forhold til dir. 90/313. Der lægges op til, at myndighederne skal sikre, at miljøoplysninger gøres tilgængelige og udbredes, især ved anvendelse af computerteknologi. Der findes en (ikke udtømmende) liste over de oplysninger, der skal formidles, herunder oplysninger om internationale og nationale lovtekster vedr. miljøet, oplysninger om miljøpolitik, miljøplaner og miljøprogrammer, rapporter om gennemførelse af disse, miljøtilstandsrapporter og miljø-overvågningsdata.

Endelig indføres der en forpligtelse til med jævne mellemrum at offentliggøre miljøtilstandsrapporter og til aktivt at formidle en række oplysninger om overhængende sundhedsfarer eller trusler imod miljøet.

- **Nærhedsprincippet & proportionalitetsprincippet**

Kommissionen tager udgangspunkt i, at forslaget berører fællesskabets forpligtelser vedrørende miljøkvalitet og miljøbeskyttelse. Det anføres herunder, at bedre offentlig adgang til miljøoplysninger er afgørende for at sikre, at Fællesskabets miljølovgivning overholdes og anvendes effektivt.

Videre gøres gældende, at miljøproblemer er grænseoverskridende og at borgerne, de private organisationer og offentligheden som sådan bør have adgang til miljøoplysninger på samme vilkår og betingelser i hele Fællesskabet.

Kommissionen anfører samtidig, at man anser en fællesskabsregulering for at være en forudsætning for, at Fællesskabets forpligtelser som følge af underskrivelsen af Århuskonventionen kan overholdes.

Hvad angår proportionalitetsprincippet anfører Kommissionen, at forslaget afløser direktiv 90/313/EØF. Dette direktiv opstiller minimumsvilkår og {{SPA}}betingelser for adgangen til miljøoplysninger og overlader det til medlemsstaterne at fastsætte de praktiske ordninger. Ændringen af direktivet skal derfor rent juridisk ske i form af et nyt direktiv.

- **Konsekvenser for Danmark**

4.1. Lovgivningsmæssige konsekvenser

Miljøoplysningsloven er blevet ændret ved lov nr. 447 af 31. maj 2000 om ændring af visse miljølove med henblik på implementering af Århus-konventionen. Reglerne i miljøoplysningsloven er herved bragt i overensstemmelse med forpligtelserne i konventionen.

Herved er der i vid udstrækning indført en retstilstand i Danmark, der tager højde for de ændringer, der lægges op til i forslaget.

Kommissionens forslag er imidlertid ikke blot en implementering af konventionen. Dels går Kommissionen på visse områder væsentligt udover, hvad der følger direkte af konventionens forpligtelser, dels har forslaget et videre sigte end blot at implementere konventionen.

Forslaget forventes derfor at indebære krav om en række justeringer af først og fremmest miljøoplysningsloven. Det vil bl.a. være tilfældet for at imødekomme konsekvenserne af forslagets ændrede og udvidede definitioner, herunder især det brede myndighedsbegreb, og forslagets forpligtelse til i hvert enkelt tilfælde at afveje de modstående interesser. Derudover må en række mindre justeringer af administrative regler forventes.

4.2 Økonomiske og administrative konsekvenser

Forslaget ændrer ikke de grundlæggende forudsætninger for at opkræve gebyr, hvorfor der som udgangspunkt ikke vil være økonomiske konsekvenser af ændringerne af reglerne om aktindsigt. Der vil dog være visse beskedne administrative konsekvenser for de private selskaber, der som noget nyt vil blive underlagt en pligt til at meddele aktindsigt som følge af det brede myndighe dsbegreb.

Der vil endvidere kunne være visse økonomiske konsekvenser for det offentlige af reglerne om gratis adgang til (kopi af) lister og registre over miljøoplysninger. Efter direktivets ordvalg synes der alene at være tale om sagsregistre, aktlister, lister *over* rapporter mv med miljøoplysninger. I modsætning til registre, lister mv. *med* miljøoplysninger.

Det lægges til grund, at konsekvenserne her vil være yderst beskedne. Forslagets regler om den aktive oplysningspligt er noget uklare, og det er ikke muligt på nuværende tidspunkt at sige noget præcist om de administrative og økonomiske konsekvenser.

4.3. Beskyttelsesniveau

Der sker med forslaget en udvidelse af de danske regler om offentlig adgang til miljøoplysninger, hvilket medvirker til at skabe større miljøbevidsthed og derved også bedre miljøbeskyttelse. Forslaget vurderes derfor at have en positiv indvirkning på beskyttelsesniveauet i Danmark.

Forslaget vurderes på samme måde at have en positiv indvirkning på beskyttelsesniveauet i EU.

5. Høring

Forslaget har været udsendt i skriftlig høring i EF-miljøspecialudvalget.

Danmarks Naturfredningsforening mener, at Danmark bør arbejde aktivt for et bredt myndighedsbegreb, der omfatter privatiserede virksomheder, og for en pligt til at foretage konkrete afvejninger ved anvendelse af undtagelsesreglerne. Videre anbefales det at konkretisere den aktive oplysningsforpligtelse, herunder udvide listen over dokumenter, der skal gøres tilgængelige til også at omfatte frivillige miljøaftaler, VVM-analyser og miljøgodkendelser, samt at gøre fuld brug af informationsteknologien.

Endvidere mener DN, at forslaget til forordning om adgang til oplysning fra Fællesskabets institutioner er yderst problematisk, og man finder, at Kommissionen bør anerkende, at forordningen skal have regler om adgang til miljøoplysninger, der svarer til direktivudkastet. Tilsvarende anføres, at Kommissionen skal anerkende, at adgangen til retlig prøvelse ved EF-domstolen og adgangen til at deltage i EU-beslutningerne skal forbedres, før Fællesskabet kan ratificere konventionen.

Danske Vandværkers Forening mener, at EU's egne institutioner skal være omfattet af direktivforslaget. Derudover finder man, at oplysninger om risiko for udslip til miljøet skal være omfattet af direktivets særlige regler om emissionsoplysninger.

Dansk Industri finder, at direktivets ordvalg vedrørende afgrænsningen af offentlige myndigheder er for upræcis. Man anbefaler, at alene offentligt organiserede myndigheder omfattes. Endvidere mener man, at direktivet bør lægge sig så tæt op ad de danske regler om adgang til at undtage fra aktindsigten som muligt, og man anbefaler, at der bør være mulighed for at undlade at udlevere emissionsoplysninger på et meget konkurrenceudsat område.

Dansk Skovforening peger på, at man ved en offentliggørelse af oplysninger om aftaler imellem myndighederne og private skovejere om særlig drift af skovområderne evt. vil forringe mulighederne for, at sådanne aftaler vil blive indgået, idet skovejernerne typisk ikke ønsker øget offentlig adgang til de pågældende områder.

Advokatrådet er betænkelig ved en ordning, hvorefter private virksomheder får pligt til at behandle anmodninger om aktindsigt efter de offentligretlige regler herom, hvorfor man anbefaler, at der på dette område arbejdes for en ordning svarende til den danske.

Forslaget har yderligere været i høring i Specialudvalget for miljø den 24. november 2000, hvor der ikke fremkom yderligere bemærkninger.

Ad punkt 7 - Kommissionsforslag til mærkning og sporing af GMO

Der foreligger ingen dokumenter til punktet.

(revideret notat)

Emnet har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg den 24. november forud for Rådsmøde (indre marked, forbruger og turisme) den 30. november.

Formandskabet har sat punktet på til præsentation og orienterende debat

1. Status

Kommissionens vil præsentere nogle initiativer om mærkning og sporing som opfølgning på kommissionens udmelding den 13. juli 2000 om, at den inden udgangen af efteråret 2000 dels vil forelægge et omfattende regelsæt om mærkning af genmodificerede organismer (GMO) og afledte GMO-produkter og dels vil forelægge et initiativ til et sporingssystem for GMO.

Spørgsmålet om mærkning og sporing er endvidere sat i fokus via den erklæring som Frankrig, Danmark, Italien, Grækenland og Luxembourg afgav på Rådsmødet (miljø) den 24. - 25. juni 1999. Erklæringen "påpeger, at det er nødvendigt, at Kommissionen omgående forelægger et komplet udkast til regler, der sikrer en effektiv mærkning og sporbarhed af GMO'er og GMO-afledte produkter, og erklærer, at de indtil sådanne regler er vedtaget, vil tage skridt til at få nye tilladelser til at dyrke og markedsføre GMO'er suspenderet i overensstemmelse med forebyggelses- og forsigtighedsprincipperne."

Ad punkt 8 - Kommissionens hvidbog om miljøansvar

Formandskabet har sat punktet på dagsorden med henblik på en orienterende debat.

Kommenteret dagsorden er modtaget af Justitsministeriet (vedlagt særskilt).

Der henvises endvidere til regeringens høringssvar vedrørende hvidbogen om erstatningsansvar for miljøskader forelagt EF-udvalget den 30. juni 2000.

Ad punkt 9 - Maritim sikkerhed

Status

Der foreligger endnu ikke dokumenter under dette punkt

Folketinget Europaudvalg fik den 23. juni 2000 forelagt sagen til orientering forud for rådsmøde (transport) den 26. juni 2000.

Formandskabet har sat punktet på dagsorden med henblik på et indlæg fra Kommissionen og udveksling af synspunkter

Ad punkt 10 - Statusrapport fra Kommissionen om 6. Miljøhandlingsprogram (6MHP)

(genoptryk)

1. Status

Der er ikke modtaget dokumenter til punktet.

Det Europæiske Råds inviterede på sit møde i Helsinki den 11.-12. december 1999 Kommissionen til at forberede et forslag til et 6. Miljøhandlingsprogram og fremlægge det inden udgangen af 2000. Miljøministrene vedtog på Rådsmøde (miljø) marts 2000 konklusioner om retningslinierne for 6. Miljøhandlingsprogram. På Rådsmødet (miljø) oktober 2000 informerede Kommissionen om status for arbejdet.

Formandskabet har sat punktet på dagsordenen med henblik på information fra Kommissionen om status for arbejdet.

2. Formål og indhold

Rådskonklusioner (miljø) fra marts 2000 indeholder nogle overordnede retningslinier for Kommissionens udarbejdelse af det 6. Miljøhandlingsprogram herunder, at 6. MHP skal:

- være et kort og strategisk dokument, der angiver prioriteringer for de næste 10 år.
- indeholde en klar vision der relaterer sig livskvalitet og et sundt miljø.
- Sætte fokus på de sundhedsmæssige aspekter af miljøspørgsmål.
- udgøre den miljømæssige komponent af den bredere strategi for bæredygtig udvikling.
- inkludere, hvor det er passende, kvantitative og kvalitative mål og som det mindste mål af indikativ karakter, indikatorer for de væsentligste miljøemner, og hvor det er passende tidsplaner.
- sigte mod at opretholde EU lederskab i internationale fora.
- reflektere udfordringerne ved udvidelsen.

- er fleksibel og adaptiv i retning af nye emner.
- indeholde en midtvejs-evaluering.
- præsenteres på en interessant og forståelig måde for offentligheden.

Rådskonklusionerne peger endvidere på følgende nye og presserende emner, der bør indgå i 6 MHP: Ressourceforvaltning og affald, GMO{{PU2}}er, kemikalier og tilknyttede miljø- og sundhedsmæssige risici, klimaforandring, biodiversitet, jordbundsforringelser (soil degradation) og ørkendannelse.

Ligeledes fremhæver rådskonklusionerne nogle prioriteringer for det 6. Miljøhandlingsprogram:

- At styrke implementering og håndhævelse af miljølovgivning inklusiv gennem integration af miljøhensyn i andre af EU's politikområder.
- En proces, der inkluderer bedre implementering, monitoring og deltagelse.
- At støtte udviklingen af strategier for integration af miljøhensyn herunder gennem at identificere, hvor der er behov for ændringer med henblik på at realisere miljømålsætningerne.

Det anføres, at 6MHP bør fremme en række instrumenter så som:

- Økonomiske instrumenter der fremmer afkobling mellem de økonomiske aktiviteter og miljøbelastning
- Horisontale instrumenter der styrker integration.
- En øko-effektiv tilgang som f.eks. integreret produktpolitik
- Instrumenter, der fremmer deltagelse så som Aarhuskonventionen
- Multilaterale miljøaftaler i relation til internationale handelsaftaler.

Endelig skal det 6. Miljøhandlingsprogram indeholde passende instrumenter og mekanismer, særligt indikatorer med henblik på at vurdere fremskridt med miljøpolitik og integration, deltagelse af flere aktører og instrumenter og jævnlige rapporter fra Kommissionen til Rådet og Parlamentet om fremskridt med implementering af det 6. Miljøhandlingsprogram.

Ad punkt 11 {{SPA}} Kommissionens hvidbog om strategi vedr. kemiske produkter

(genoptryk)

1. Status

Der er ikke modtaget dokumenter på punktet.

Formandsskabet har sat punktet på dagsordenen med henblik på information fra Kommissionen om status for arbejdet og udveksling af synspunkter blandt ministrene.

Punktet har tidligere været behandlet på Rådsmøde (miljø) den 13.-14. december 1999 og den 22. juni 2000 som status for arbejdet. Heller ikke i forbindelse med disse møder er der modtaget dokumenter på punktet.

Folketingets Europaudvalg har ikke modtaget grundnotat om strategien. Aktuelt notat om punktet er imidlertid tidligere fremsendt den 3. december 1999 og den 2. juni 2000.

Det konkrete forslag har ikke været forelagt Folketingets Europaudvalg, men Folketingets Europaudvalg er blevet orienteret om status i sagen den 7 juni 2000.

1. Formål og indhold

På miljøministrenes uformelle møde den 24.-26. april 1998 i Chester påtog Kommissionen sig at udarbejde en rapport om Fællesskabets politik på kemikalieområdet. Denne rapport - Kommissionens Meddelelse om status for EU's kemikalielovgivning, hvori der indgik en vurdering af nøgledirektiverne på området - blev forelagt for Rådet den 11. december 1998.

Rådet (miljø) vedtog på samlingen den 20.-21. december 1998 en række procedurmæssige og generelle konklusioner på baggrund af denne rapport. I konklusionerne gives der udtryk for behovet for at arbejde med udviklingen af en integreret og sammenhængende strategi for Fællesskabets kommende kemikaliepolitik, som i tilstrækkelig grad afspejler forsigtighedsprincippet og bæredygtighedsprincippet, og som præciserer de forpligtelser, der påhviler de involverede parter, så det bliver muligt at sikre et højt beskyttelsesniveau for menneskers sundhed og for miljøet i et marked for kemikalier under hurtig udvikling, og så det indre marked kan fungere effektivt.

Rådet besluttede desuden at udarbejde en række mere principielle konklusioner.

Rådet (miljø) vedtog på samlingen den 24.-25. juni 1999 sådanne principielle konklusioner. Heri påpeges bl.a., at der er en række mangler i udformningen og gennemførelsen af den nuværende EF-metode til vurdering og regulering af kemikalier, herunder især risikovurderingen af stoffer. Rådet noterer sig endvidere med tilfredshed Kommissionens planer om at fremlægge et politikdokument, hvori den ny kemikaliestrategi og forsikkelige reguleringsmuligheder vil blive skitseret. Rådet opfordrer bl.a. Kommissionen til at basere sin strategi på forsigtighedsprincippet, målsætningen om bæredygtighed og det indre markeds effektive gennemførelse. Kommissionen opfordres desuden til at fremlægge et politikdokument om en ny kemikaliestrategi senest ved udgangen af 2000 og regelmæssigt fra anden halvdel af 1999 at rapportere til Rådet om de fremskridt, der er gjort.

Ad punkt 12 - Kommissionens grønbog om integreret produktpolitik

Status

Der er ikke modtaget dokumenter på punktet.

Formandskabet har sat punktet på dagsordenen med henblik på en præsentation fra Kommissionen og en udveksling af synspunkter blandt ministrene.

Ad punkt 13 {{SPA}} Statsstøtte i relation til miljøet

Status

Der er ikke modtaget dokumenter på punktet

Folketinget Europaudvalg blev orienteret om sagen den 5. maj 2000 forud for Rådsmøde (ECOFIN) den 8. maj 2000 og udvalget har modtaget aktuelt notat i sagen den 22. november 2000.

Formandskabet har sat punktet på dagsordenen med henblik på en præsentation fra Kommissionen og en udveksling af synspunkter blandt ministrene.

Ad punkt 14 - Klimaændringer

(nyt notat)

Resumé

Formandskabet har sat punktet på dagsordenen med henblik på at berette om den sjette partskonference (COP6) under Klimakonventionen fra den 20.-25. november 2000 samt de forberedende møder i Klimakonventionens hjælpeorganer fra den 13.-19. november 2000 i Haag. Der foreligger ingen dokumenter fra formandsskabets side og der forventes ikke vedtaget konklusioner under dette punkt.

Under Folketingets forespørgsel nr. F 16 den 16. november redegjorde Miljø- og Energiministeren for regeringens og EU{{PU2}}s forhandlingslinje forud for COP6, herunder at der under ingen omstændigheder måtte ske en underminering af Kyoto-protokollens miljømæssige integritet og troværdighed.

1. Status.

Formandskabet har sat punktet på dagsordenen med henblik på at berette om den sjette partskonference (COP6) under Klimakonventionen fra den 20.-25. november 2000 samt de forberedende møder i Klimakonventionens hjælpeorganer fra den 13.-19. november 2000 i Haag. Der foreligger ingen dokumenter fra formandsskabets side og der forventes ikke vedtaget konklusioner under dette punkt.

På baggrund af Folketingets forespørgsel nr. F 16 har Miljø- og Energiministeren den 16. november bl.a. oplyst Folketinget om regeringens forhandlingslinje forud for COP6.

2. Formål og indhold.

Formandskabet har ikke på nuværende tidspunkt fremsendt orientering om dets beretning om klimakonferencen i Haag.

Under Folketingets forespørgsel nr. F 16 den 16. november redegjorde Miljø- og Energiministeren for regeringens og EU {{PU2}}s forhandlingslinje forud for COP6, herunder:

- at der under ingen omstændigheder måtte ske en underminering af Kyoto-protokollens miljømæssige integritet og troværdighed
- at der ikke bør åbnes op for flere kreditter for CO₂-optag i den første budgetperiode, medmindre der opnås fuld sikkerhed for, at det ikke ødelægger protokollens miljømæssige integritet og troværdighed, samt at der ikke gives kreditter for CO₂-optag i klimaprojekter med udviklingslandene (CDM-projekter)
- at EU, med hensyn til supplementaritet, fastholder sit forslag om, at mindst 50% af indsatsen sker ved hjemlige foranstaltninger, samt at der skal sikres troværdige regler for anvendelsen af de såkaldte Kyoto-mekanismer
- at der skal sikres et stærkt og omfattende opfyldelsessystem med konsekvenser, der både virker forebyggende i kraft af deres afskrækkende effekt, og som kompenserer for den skade, som miljøet har lidt
- at udviklingslandenes ønsker om finansiering, teknologioverførsel og kapacitetsopbygning imødekommes, herunder særlig støtte til de lande, der er særligt udsatte for klimaændringer, samt
- at EU fortsat påtager sig førerrollen som brobygger til udviklingslandene og forkæmper for miljøet.

3. Konsekvenser

Formandskabets beretning forventes ikke at have administrative eller økonomiske konsekvenser for Danmark, ej heller kommunaløkonomiske.

4. Høring

På EF-specialudvalgsmøde den 29. november 2000 påpegede Greenpeace, at forløbet i Haag endnu engang demonstrerede USA {{PU2}}s modvilje mod at ratificere Kyotoprotokollen og opforderede derfor til, at Danmark arbejder for en ratifikation af protokollen udenom USA samt at Danmark så hurtigt som muligt påbegynder ratifikationen af protokollen, da det er muligt for Danmark at ratificere protokollen uden fastlagte bestemmelser for handel med emissioner m.m., idet k kan opfylde sin målsætning ved hjemlige virkemidler.

Ad punkt 15 {{SPA}} POP- konventionen

Status

Der er ikke modtaget dokumenter på punktet

Formandskabet har sat punktet på dagsordenen med henblik på information fra formandskabet om resultaterne af forhandlingerne.

Ad punkt 16 - Forsigtighedsprincippet

Status

Der er ikke modtaget dokumenter på punktet .

Formandskabet har sat punktet på dagsordenen med henblik på information fra formandskabet om resultaterne af DER i Nice

Ad punkt 17 - Carthage protokollen om Bio-sikkerhed

Status

Der er ikke modtaget dokumenter på punktet .

Formandskabet har sat punktet på dagsordenen med henblik på information fra formandskabet om resultaterne af 1. signatarmøde december 2000

AKTUEL NOTAT

om

<DOCUMENT_START>

Kommissionens hvidbog om erstatningsansvar for miljøskader

(KOM(2000) 66 endelig udgave)

Resumé

Kommissionen offentliggjorde den 9. februar 2000 en hvidbog om erstatningsansvar for miljøskader.

I hvidbogen redegør Kommissionen for sine overvejelser om formålet med et miljøerstatningsansvar og for hvilke typer miljøskader, der bør være omfattet heraf. Det angives, hvilke hovedelementer en eventuel EU-regulering om miljøerstatningsansvar bør indeholde, ligesom det drøftes, hvilken form en eventuel regulering bør have.

Reglerne skal efter hvidbogen omfatte både traditionelle skader (person- og tingsskade) og miljøskader forstået som forurening af arealer og skader på den biologiske mangfoldighed (biodiversiteten) i Natura 2000-områderne. Der skal gælde et objektivt erstatningsansvar for skader forvoldt ved visse særligt farlige eller forureningstruende aktiviteter, som i forvejen er reguleret af EU-regler. Dette ansvar suppleres med et culpaansvar for skader p& aring; biodiversiteten i Natura 2000-områderne forvoldt af ikke-farlige aktiviteter.

Det anføres herudover bl.a., at der bør gives domstolene eller andre mulighed for at bestemme, at en del af erstatningen ved miljøskader skal betales af den myndighed, der f.eks. har tilladt en udledning, der viser sig at forurene.

Hvidbogen har været i høring, og regeringen fremsendte den 11. juli 2000 sit høringssvar til Kommissionen.

Hvidbogen er nu sat på den foreløbige dagsorden for rådsmødet (miljøministre) den 18. {{SPA}} 19. december 2000 med henblik på en redegørelse fra Kommissionen om de indkomne høringssvar vedrørende hvidbogen samt en orienterende drøftelse på baggrund af et dokument fra formandskabet.

I notatet redegøres der for hvidbogens baggrund og hovedindhold, for gældende dansk ret på området samt for hovedindholdet af de modtagne høringssvar vedrørende hvidbogen. Notatets punkt 2 {{SPA}} 6 er uændret i forhold til det reviderede grundnotat, der blev fremsendt til Europaudvalget den 7. juni 2000, idet der dog er foretaget enkelte ændringer i punkt 3.

1. Baggrund

Kommissionen offentliggjorde i maj 1993 en grønbog om erstatning for miljøskader. Grønbogen blev sendt i høring hos en bred kreds af myndigheder, organisationer mv.

Europa-Parlamentet vedtog i april 1994 en resolution, der opfordrede Kommissionen til at udarbejde et forslag til et direktiv om civil erstatningsansvar vedrørende miljøskader.

Som opfølgning på en orienterende debat i januar 1997 besluttede Kommissionen at udarbejde en hvidbog om miljøerstatningsansvar.

Kommissionen offentliggjorde sin hvidbog om miljøerstatningsansvar den 9. februar 2000.

Hvidbogen blev præsenteret af Kommissionen på rådsmødet (miljøministre) den 30. marts 2000, og Rådet havde en orienterende debat om hvidbogen.

Hvidbogen har været i høring hos en bred kreds af interessenter, og regeringen fremsendte den 11. juli 2000 sit høringssvar til Kommissionen.

På rådsmødet (miljøministre) den 10. oktober 2000 blev der kort orienteret om status for arbejdet med hvidbogen. Kommissionen oplyste i den forbindelse, at man agter at fremlægge et forslag til direktiv inden udgangen af 2001.

Hvidbogen er sat på den foreløbige dagsorden for rådsmødet (miljøministre) den 18. ~~19.~~ december 2000 med henblik på en redegørelse fra Kommissionen om de indkomne høringssvar vedrørende hvidbogen samt en orienterende drøftelse på baggrund af et dokument fra formandskabet.

1. Hvidbogens indhold

I hvidbogen redegør Kommissionen for sin opfattelse af formålet med et miljøerstatningsansvar og for hvilke typer af miljøskader, der bør være omfattet heraf. Kommissionen angiver, hvilke hovedelementer en eventuel EU-retlig regulering om miljøerstatningsansvar efter Kommissionens opfattelse bør indeholde, og drøfter også, hvilken form en eventuel regulering bør have. Endelig behandler Kommissionen spørgsmålet om subsidiaritet og proportionalitet samt om de økonomiske konsekvenser af eventuelle EU-regler om miljøerstatningsansvar.

Kommissionen anfører, at regler om miljøerstatningsansvar navnlig har til formål at flytte den økonomiske byrde ved forebyggelse og genoprettelse af miljøskader fra samfundet som helhed (skattebetalerne) til den ansvarlige skadevolder. Vedtagelse af erstatningsretlige regler vil kunne medvirke til at virkeliggøre forurenere betaler-princippet og andre grundlæggende principper i EU-Traktaten og til at gøre de EU-retlige miljøregler om bl.a. forebyggelse af miljøskader mere effektive.

Kommissionen finder, at der bør fastsættes EU-regler vedrørende miljøerstatningsansvar, og at disse bør bygge på følgende hovedprincipper:

- regler om erstatningsansvaret skal omfatte både traditionelle skader (personskade, tings- og anden formueskade) og "miljøskader" forstået som ~~for det første - forurening af jord, grundvand og overfladevand samt~~ ~~for det andet - skader på den biologiske mangfoldighed (kaldet biodiversiteten) i naturområder, som er omfattet af EU's "Natura 2000"-program (som efter en fuldstændig gennemførelse forventes at omfatte ca. 10% af EU's territorium).~~
- Der skal være objektivt erstatningsansvar, når skaden er forvoldt ved visse særligt farlige eller forureningstruende aktiviteter, som er reguleret af EU-regler. For skader på den biologiske mangfoldighed i Natura 2000-områder skal der være særlige supplerende regler om culpa-ansvar ved ikke-farlige aktiviteter.
- Det EU-regulerede erstatningsansvar skal påhvile driftsherren ("the operator in control").
- Der bør gælde visse sædvanlige ansvarsfrihedsgrunde. Der bør endvidere gælde krav om årsagsforbindelse mellem skaden og den pågældende aktivitet, men til gengæld regler om lempelse af bevisbyrden for årsagsforbindelse.

Kommissionen anfører en række eksempler på farlige aktiviteter, som er reguleret af EU-regler, og som bør være omfattet af ansvarsreglerne. Særligt om aktiviteter i forbindelse med genetisk modificerede organismer - såkaldte GMO'er - anfører Kommissionen, at sådanne aktiviteter ikke nødvendigvis er farlige i sig selv, men under visse omstændigheder kan forårsage personskade eller betydelige miljøskader ved udslip fra en højsikret indslutningsfacilitet eller ved udsætning i miljøet.

Kommissionen anfører, at der bør opstilles nærmere kriterier for opgørelse af og genoprettelse af miljøskader. Kommissionen peger på en række muligheder for måling og værdiansættelse samt for ensartede rensningsstandarder, oprensningsmål mv. Kommissionen anfører endvidere, at der bør indføres pligt til anvende udbetalte erstatningsbeløb til genoprettelse af den pågældende skade.

Kommissionen finder, at interessegruppers muligheder for at rejse krav ved domstole og administrative myndigheder bør reguleres og styrkes. I første omgang bør det offentlige være forpligtet til at sikre oprydning m.v. med anvendelse af den erstatning, der kan kræves af den ansvarlige skadevolder. Opfylder det offentlige ikke denne pligt, bør interessegrupper kunne rejse krav direkte mod skadevolderen, og interessegrupper bør også kunne anlægge sager ved domstolene med bl.a. krav om anvendelse af foreløbige retsmidler med henblik på at afværge forurening.

Kommissionen omtaler kort spørgsmålet om sammenhængen mellem eventuel EU-regulering og eksisterende internationale konventioner vedrørende erstatningsansvar, herunder om bl.a. olieforurening på havet og søtransport. Kommissionen anfører, at det bør undersøges, om der er behov for supplerende EU-regler om f.eks. erstatningsansvar for oliespild, samt at det mere generelt bør gøres klart, i hvilket omfang eventuelle EU-regler om erstatningsansvar for miljøskader vil kunne

anvendes på områder, som allerede er omfattet af international lov. Kommissionen tager ikke nærmere stilling til, om en eventuel EU-regulering af erstatningsansvar for miljøskader bør omfatte skader opstået under transport.

Kommissionen behandler endvidere spørgsmålet om "finansiel sikkerhed". Det anføres, at det er væsentligt at sikre, at der er mulighed for at afdække et objektivt erstatningsansvar forsikringsmæssigt, bl.a. for at undgå omgåelse af reglerne ved, at risikobetonede aktiviteter flyttes fra større til mindre virksomheder. Kravet om finansiel sikkerhed forudsætter, at man kan forsikre sig mod risikoen for at blive ansvarlig, og om dette kan lade sig gøre, vil i høj grad afhænge af den retssikkerhed og gennemsigtighed, som eventuelle EU-regler om erstatningsansvar giver. Kommissionen anfører, at en snæver definition af, hvilke risikobetonede aktiviteter der skal være omfattet af reguleringen, og en begrænsning af reglernes anvendelsesområde til de miljøforhold, der i forvejen er beskyttet af gældende EU-miljøbeskyttelsesregler, vil gøre det lettere at beregne virksomhedernes risiko for at blive ansvarlige. Der bør ikke indføres pligt til at tegne forsikring. Kommissionen anfører, at den løbende drøfter spørgsmålet om finansiel sikkerhed med de berørte sektorer og vil fortsætte hermed for at tilskynde til at videreudvikle særlige finansielle garantiordninger.

Kommissionen drøfter i hvidbogen, hvilken form en eventuel EU-regulering bør have, og der peges i den forbindelse på en række muligheder: at EU tiltræder Europarådets Konvention om erstatningsansvar for skade forårsaget af miljøfarlige aktiviteter (Lugano Konventionen), at der udarbejdes EU-regler udelukkende vedrørende "grænseoverskridende" miljøskader, at der vedtages en EU-rekommandation, som kan danne grundlag for medlemsstaternes egne initiativer, og at der udarbejdes enten et generelt EU-direktiv eller et eller flere sektorregulerende direktiver. Efter Kommissionens opfattelse vil den bedste løsning være et generelt EU-direktiv.

For så vidt angår spørgsmålet om subsidiaritet og proportionalitet henvises til notatets punkt 4.

Med hensyn til konsekvenserne af eventuelle EU-regler om miljøerstatningsansvar, herunder for erhvervslivets konkurrenceevne, anfører Kommissionen, at der allerede i dag findes regler om miljøerstatningsansvar i de fleste medlemsstater. Der kan ikke på grundlag af de hidtidige erfaringer siges noget entydigt om de økonomiske og miljømæssige konsekvenser, men Kommissionen vil fortsætte sine undersøgelser herom og vil inddrage oplysningerne i de fortsatte overvejelser om eventuelle initiativer på området.

Hvidbogen indeholder ikke konkrete forslag til det nærmere indhold af eventuelle retsakter. En del af de spørgsmål, Kommissionen behandler i hvidbogen, berøres endvidere kun i hovedtræk. Det er på en række punkter uklart, hvordan Kommissionens overvejelser tænkes udmøntet i praksis. Kommissionen peger flere steder i hvidbogen på dette forhold og anfører, at der på mange områder er behov for yderligere analyser og overvejelser forud for udarbejdelsen af eventuelle forslag til retsakter.

1. Gældende dansk ret

3.1. Indtil 1. juli 1994 fandtes der ikke i dansk ret særlige lovregler om erstatning for skader forvoldt ved forurening m.v. Disse skader var omfattet af dansk rets almindelige ulovbestemte erstatningsregler.

I 1994 blev lov om erstatning for miljøskader (miljøerstatningsloven) vedtaget. Efter loven er der objektivt erstatningsansvar for visse miljøskader. Det objektive ansvar omfatter skade, der forvoldes ved forurening af luft, vand, jord eller undergrund som led i de former for erhvervsmæssig eller offentlig aktivitet, der er anført i bilaget til loven. Loven gælder tilsvarende for skader forvoldt ved forstyrrelser ved støj, rystelser eller lignende. Det objektive ansvar gælder for personskade, tab af forsørger, tingsskade, andet formuetab og rimelige omkostninger til afværgelse eller forebyggelse af skade eller til genopretning af miljøet. Erstatning efter loven for økonomisk tab kan kun tilkomme fysiske eller juridiske personer, som må anses for at høre til den erstatningsretligt værnede personkreds. Miljøorganisationer m.v. har således ikke en almindelig adgang til at få erstattet udgifter til afværgelse af en forurening eller til genopretning af miljøet i tilfælde, hvor organisationen ikke har en aktuel eller eventuel rådighedsret over det forurenede gode. Miljømyndighederne (det offentlige) kan få erstatning for omkostninger til afværgelse eller forebyggelse af skade eller til genopretning af miljøet i det omfang, myndighederne efter lovgivningen har ret eller pligt til at tage sådanne skridt i tilfælde af en forurening m.v.

Begrebet *forurening* er ikke defineret i loven, men skal fortolkes på samme måde som i miljølovgivningen. Kernen i begrebet er, at der sker en forrykkelse af den økologiske balance. Forrykkelsen må gå ud over, hvad der efter områdets karakter må forventes eller tales. Dette krav betyder bl.a., at der ikke er tale om en forurening, som vil være omfattet af loven, hvis forrykkelsen af den økologiske balance ikke overstiger, hvad der er sædvanligt på det pågældende sted, eller hvis forrykkelsen af den økologiske balance er uvæsentlig.

Det objektive ansvar efter miljøerstatningsloven gælder som nævnt ikke for alle virksomheder, men kun for visse særligt farlige eller forurenende virksomheder. Det fremgår af lovens forarbejder, at begrundelsen for denne afgrænsning er, at et

objektivt ansvar for alle virksomheder vil kunne virke stødende mod den almindelige retsfølelse, idet en lang række virksomheder ikke i almindelighed opnår en indtjening gennem en aktivitet, som medfører en særlig risiko for miljøskader.

Loven gælder for både visse private og visse offentlige virksomheder.

Der er kun objektivt erstatningsansvar efter miljøerstatningsloven, hvis den pågældende skade er forårsaget af de særligt farlige eller forurenende aktiviteter, der udøves af den virksomhed, som ansvaret efter loven påhviler.

En virksomhed, der er omfattet af det objektive ansvar, bliver ikke erstatningsansvarlig efter loven for "diffuse skader", der skyldes, at virksomheden sammen med et stort antal mulige, men ret ubestemmelige skadevoldere har skabt en forurening, f.eks. "skovdød" forvoldt af bilers og fabrikkers giftudslip.

Miljøerstatningsloven indeholder bl.a. også særlige regler om forældelse af det objektive ansvar.

Ved siden af miljøerstatningslovens regler gælder de almindelige ulovbestemte erstatningsregler. Her gælder som udgangspunkt et culpaansvar, men ved erhvervsvirksomhed er culpavurderingen streng.

3.2. Lov om forurenede jord (jordforureningsloven) trådte i kraft den 1. januar 2000. Loven skal medvirke til at forebygge, fjerne eller begrænse jordforurening og forhindre eller forebygge skadelig virkning fra jordforurening på grundvand, menneskers sundhed og miljøet i øvrigt. Loven giver bl.a. myndighederne adgang til på objektivt grundlag ("ubetinget forurenereansvar") at meddele påbud om at fjerne en konstateret forurening og genoprette den hidtidige tilstand eller foretage tilsvarende afhjælpende foranstaltninger. Denne påbudsadgang vedrører som hovedregel kun erhvervmæssig eller offentlig virksomhed, men er ikke begrænset til særligt farlige eller forurenende virksomheder. Påbud forudsætter alene, at der er hjemmel hertil i loven, at påbudet falder inden for lovens formål, og at påbudet er i overensstemmelse med almindelige forvaltningsretlige principper og grundsætninger. Påbud på objektivt grundlag forudsætter ikke, at forurenere er civilretligt erstatningsansvarlig for den pågældende forurening, og forurenere vil således ikke kunne påberåbe sig forudsætninger om påregnelighed, accept af risiko eller andre civilretlige principper, der begrænser forurenere's erstatningspligt. Myndighedernes påbud om afholdelse af udgifter til oprydning er heller ikke beløbsmæssigt begrænset til størrelsen af et eventuelt civilretligt erstatningskrav fra en grundejer. Miljøerstatningsloven har herefter alene betydning på jordforureningslovens område for myndighedernes adgang til at meddele påbud uden for det ved loven fastlagte ubetingede forurenereansvar.

3.3. Danmark har ratificeret nogle internationale konventioner om atomskadeerstatning, som er gennemført ved lov om erstatning for atomskader (nukleare skader). Efter disse regler er indehaveren af et nukleart anlæg objektivt erstatningsansvarlig for nukleare skader. Anlægsindehaverens ansvar er begrænset til et vist beløb, men suppleres af et ansvar for anlægsstaten og af en international fondsordning. Desuden er der særlige regler om forsikringspligt, forældelse, domstolskompetence mv. Det objektive ansvar gælder også atomulykker under transport.

3.4. Danmark har ratificeret en række internationale konventioner på søtransportområdet, herunder Olieansvarskonventionen, Fondskonventionen og Globalbegrænsningskonventionen (LLMC). Endvidere har Danmark underskrevet HNS-konventionen med ratifikationsforbehold.

Olieansvarskonventionen og Fondskonventionen er implementeret i Sølovens kapitel 10, der indeholder regler om objektivt ansvar for miljøskader i forbindelse med olietransport og om bidrag til etablering af en international olieerstatningsfond (IOPC-fonden). Det objektive ansvar er graderet efter skibets størrelse og er kanaliseret til den registrerede ejer af skibet. Der er forsikringspligt for dette ansvar. Hvis skaderne overstiger den registrerede ejers ansvarsbeløb, dækker ikke IOPC-fonden. Fonden finansieres af olieimportørerne.

Den samlede erstatning, der kan udbetales ved hver enkelt olieforureningsuheld, andrager ca. 1,5 mia. kr. På et møde i IMO's juridiske komité i oktober blev det besluttet at hæve det samlede erstatnings- og ansvarsloft med ca. 50 % til ca. 2,3 mia. kr. Denne ændring træder i kraft i 2003.

De eksisterende internationale konventioner dækker forureningssskade på ejendom, oprydningsomkostninger og omkostninger til foranstaltninger til hindring eller begrænsning af forureningssskade. Endvidere dækkes økonomisk tab forårsaget af forureningen f.eks. tab for fiskere, hotel- og restaurationsejere i de berørte områder.

I konventionerne er der bl.a. fastsat en definitionen af miljøskader, bestemmelser om anerkendelse af domstolsafgørelser i konventionslandene, forældelse og særlige ansvarsfritagelsesgrunde.

I de nordiske lande er der herudover objektivt ansvar for bunkersskader. Sølovens kap. 9 indeholder regler om ansvarsbegrænsning og implementerer LLMC konventionen. Reglerne er fælles for de nordiske lande og har i øvrigt global udbredelse.

3.5. Danmark har endvidere ratificeret en række andre internationale transportretlige konventioner, herunder på luftfartsområdet, som ligeledes indeholder erstatningsretlige regler, bl.a. om objektivt ansvar og kanalisering af ansvaret - typisk til transportøren. Lignende erstatningsregler findes i bl.a. færdselsloven og jernbaneerstatningsloven.

1. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Hvidbogens afsnit 6 vedrører nærheds- og proportionalitetsprincippet. Kommissionen anfører her, at den finder et EU-initiativ velbegrunder, dels fordi medlemsstaternes egne ansvarsregler generelt ikke omfatter skader på biodiversiteten og ikke er tilstrækkelige til at omfatte grænseoverskridende miljøskader, dels fordi en EU-retlig regulering vil kunne udformes som et fleksibelt sæt af rammeregler, der fastlægger de overordnede mål, men overlader midlerne til de enkelte medlemsstater, herunder valget mellem offentligretlige og civilretlige regler. Kommissionen nævner i hvidbogen Traktatens artikel 175 (minimumsregler) som hjemmel for et direktiv på området.

1. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Hvidbogen har ikke i sig selv lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

1. Høring

Hvidbogen har været til høring hos berørte organisationer m.v. I det følgende redegøres for hovedindholdet af de modtagne høringssvar.

Det Danske Handelskammer, Realkreditrådet og Danske Energiselskabers Forening har ikke bemærkninger til hvidbogen.

Advokatrådet anfører bl.a., at hvidbogens forslag baseres på den antagelse, at et generelt objektivt ansvar vil medvirke til gennemførelse af princippet om, at forurenere betaler, og dermed til en effektiv forebyggelse af miljøskader. Denne antagelse diskuteres ikke i hvidbogen, og det er en svaghed, at der ikke er redegjort for alternative modeller for, hvordan princippet om, at forurenere betaler, kan gennemføres. Selv om regler om objektivt ansvar er indført i flere lande, herunder i Danmark, mangler hvidbogen en nærmere analyse af, hvordan disse regler har virket. Som et væsentligt formål med indførelsen af et objektivt ansvar, anføres i hvidbogen, at omkostninger til forebyggelse og eventuel genopretning af skader betales af dem, der er ansvarlige for skaden, og ikke af samfundet i almindelighed. Der er dog en række alternative metoder, der burde undersøges og analyseres. Advokatrådet kan tiltræde, at reglerne ikke skal have tilbagevirkende kraft. Det synes derimod betænkeligt at tillægge interessegrupper ret til direkte fysiske indgreb med efterfølgende erstatningskrav mod potentielle forurenere. Subsidiaritetsprincippet bør ikke nødvendigvis føre til opretholdelse af forskelle mellem medlemslandenes håndhævelsesinstrumenter på bekostning af reglernes ensartede og effektive gennemførelse. Ud fra en lighedsgrundsætning må behovet for harmonisering af håndhævelsesmidler analyseres.

Danmarks Naturfredningsforening hilser hvidbogen velkommen som et reelt skridt mod gennemførelse af princippet om, at forurenere betaler. Foreningen kan tilslutte sig forslaget om et rammedirektiv på området. Det objektive ansvar bør også gælde for skader på biodiversiteten, der er forvoldt af en ikke-risikobetonet aktivitet. Regler om omvendt bevisbyrde er afgørende for et effektivt system for erstatningsansvar. Hvidbogens forslag til anvendelsesområde er for "lukket" - f.eks. bør reglerne også omfatte små industrielle anlægsforurening, anvendelse af de mange uregulerede, men potentielt skadelige kemikalier, samt skader på den "normale natur". Der bør fra begyndelsen tages højde for den særlige risiko, der er ved udsætning af GMO'er i naturen. Der bør gives en klar og utvetydig fortolkning af den foreslåede grænse for objektivt ansvar, hvorefter kun "betydelige skader" dækkes. "Cost-benefit analyser" bør ikke bruges ved vurdering af omkostningerne ved genopretning af beskadigede naturressourcer. Fra dansk side bør man være åben over for at forbedre adgangen til sagsanlæg ved domstolene for miljøorganisationer m.v. Foreningen er skeptisk over for at involvere offentlige myndigheder i retssager af grundlæggende civilretlig karakter. Der bør være pligt til at tegne forsikring mod miljøansvaret. Der bør oprettes fonde til dækning af skader, der ikke vil være omfattet af reglerne, f.eks. skader indtrådt inden reglernes ikrafttræden. For at undgå, at risikobetonede aktiviteter flyttes fra større til mindre virksomheder, bør det være muligt for skadelidte at retsforfølge hovedvirksomheden. En begrænsning af anvendelsesområdet til Natura 2000-nettet for så vidt angår skader på biodiversiteten er utilstrækkelig, fordi udsætning af GMO'er kan få alvorlige konsekvenser også uden for disse områder, f.eks. for økologiske landbrug.

Danmarks Rederiforening anfører, at hvidbogens forslag på flere punkter strider mod regler i afgørende søretlige konventioner, som Danmark har ratificeret, herunder konventionsbestemte regler om ansvarsgrundlaget, om krav om

årsagsforbindelse, om, hvem der er objektivt ansvarlig, og om, hvilke skader der kan kræves erstattet. Forslagene om opgørelsen af miljøskader vil give anledning til, at der fremsættes mange teoretiske og tvivlsomme erstatningskrav. Supplerende erstatningsordninger i EU vil kunne være i strid med de internationale konventioner på området, og regionale ordninger vil under alle omstændigheder underminere de gældende globale konventioner. Skibsfartsaktiviteter bør således undtages fra en kommende EU-regulering, i hvert fald i det omfang de er omfattet internationale konventioner.

Danmarks Fiskeriforening tilslutter sig, at der udarbejdes EU-regler om erstatningsansvar for miljøskader, og at sådanne regler omfatter både traditionelle skader og miljøskader forvoldt af EU-regulerede farlige aktiviteter og skader på biodiversiteten forvoldt af ikke-farlige aktiviteter. Det er væsentligt at få afklaret, om f.eks. en miljøorganisation kan rejse erstatningskrav mod fiskeriet. For aktiviteter, der udføres efter gældende regler, bør der ikke være erstatningsansvar for den, der udfører aktiviteten, men i stedet for den, der har udarbejdet reglerne.

Dansk Industri finder, at eventuelle EU-regler bør skabe en fælles platform med ens konkurrencebetingelser for virksomhederne, og eventuelle regler bør derfor ikke være minimumsregler. Hvis målet er at forebygge, at miljøskader opstår, er offentligtretlige miljøbeskyttelsesregler mere effektive end civilretlige regler. Hvidbogen er meget upræcis på væsentlige punkter, f.eks. med hensyn til afgrænsningen af skadesbegrebet og de geografiske områder, hvor der skal gælde særlige ansvarsregler. Objektivt ansvar bør af retssikkerhedsmæssige grunde kun pålægges en klart og entydigt defineret kreds. Luganokonventionen om miljøansvar, der bærer præg af at være udarbejdet uden medvirken af berørte organisationer, bør ikke tiltrædes. En EU-regulering bør ikke ske med tilbagevirkende kraft, og der bør fastsættes nærliggende regler om afgrænsningen mellem ny og gammel forurening. De generelle bevisbyrde-regler bør ikke fraviges. Der bør ikke pålægges objektivt ansvar for udviklingskader. De grundlæggende danske principper om værnet personkreds og krav om retlig interesse bør opretholdes. Der bør ikke indføres en obligatorisk forsikringsordning, men reglerne bør udformes sådan, at det bliver muligt for virksomhederne at tegne ansvarsforsikringer.

Dansk Transport og Logistik anfører, at transportbranchen allerede er underkastet omfattende international regulering, og der er ikke behov for yderligere ansvarsregler. Hvidbogens begreb "den biologiske mangfoldighed" vil være uhyre vanskeligt at afgrænse. Hvis der skal være erstatningsansvar for sådanne skader, bør det alene være et culpaansvar med sædvanlige bevisbyrde-regler vedrørende årsagssammenhæng m.v. EU-regler på området bør respektere grundlæggende erstatningsretlige principper i medlemslandene. Hvis EU-regler skal indføres, bør det ske i form af et rammedirektiv, der sikrer ens regler i hele EU.

Dansk Skovforening savner en tydeligere afgrænsning af, hvilke skader der udløser erstatningsansvar. Hvis en lovlig aktivitet, der er godkendt af myndighederne, medfører en ikke-forudset forurening, bør der ikke være objektivt erstatningsansvar for den, der har udøvet den pågældende aktivitet i tillid til godkendelsen og i overensstemmelse med myndighedernes forskrifter.

Danske Vandværkers Forening ser positivt på et EU-rammedirektiv, der kan styrke anvendelsen af EU-miljølovgivningen i praksis. Der bør være tale om et minimumsdirektiv, der tager hensyn til medlemslandenes forskellige erstatningsretlige principper m.v. Foreningen ser gerne, at en kommende regulering også omfatter skader på grundvandet. En regulering bør ikke have tilbagevirkende kraft, men da der kan gå meget lang tid, før forurening af grundvand bliver konstateret, bør det overvejes at etablere en finansieringsordning, der kan dække allerede opståede skader. Fastsættelse af eventuelle ensartede rensningsstandarder og mål bør fastsættes i et minimumsdirektiv under hensyntagen til arealernes aktuelle og fremtidige anvendelse, herunder ønsket om vandforsyning baseret på uforurenede grundvand og leveret til forbrugerne uden brug af avanceret rensning. Foreningen kan tilslutte sig, at medlemslandene er de primært ansvarlige for at sikre genopretning og rensning, men at NGO'er skal kunne anmode om direkte anvendelse af foreløbige retsmidler samt kunne forlange godtgørelse for rimelige omkostninger til hastende forebyggende foranstaltninger, uden at de forinden behøver at forlange indgriben fra en offentlig myndighed. Foreningen så gerne, at også andre aktører, f.eks. vandforsyninger, fik mulighed for at foretage supplerende tag, hvis en rensning ikke prioriteres højt hos myndighederne. Da der kan være hjemmelsmæssige problemer ved Danmarks tiltræden af EU-regler om adgang til domstolene, kunne dette håndhævelsesredskab indføres ved lignende regler i dansk lovgivning.

Finansrådet anfører, at kreditgivere ikke bør kunne pålægges erstatningsansvar for miljøskader, medmindre de også har et driftsmæssigt ansvar for de skadevoldende aktiviteter.

Forbrugerrådet støtter Kommissionens initiativ, men finder ikke det drøftede anvendelsesområde for erstatningsreglerne vidtgående nok. Det vil stride mod målet om at integrere miljøhensyn i andre sektorpolitikker, hvis skader på det åbne land og opdyrkede arealer falder uden for. Der bør endvidere ske en samordning mellem produktansvars- og miljøansvarsreglerne.

Forsikring & Pension finder, at det bør undgås, at EU-regler om erstatningsansvar for miljøskader får konsekvenser for de gældende internationale konventioner om sø- og landtransport. F&P finder i øvrigt, at hvidbogen er et afbalanceret værktøj for videre drøftelser, og man er tilfreds med overvejelserne om finansiel sikkerhed. F&P anfører, at opbygningen af ansvarsreglerne i videst muligt omfang bør kunne følges af forsikringstekniske løsninger, der kan skabe det fornødne

økonomiske sikkerhedsnet for den kommende regulering. Særligt med hensyn til økologiske skader forekommer det vanskeligt at sikre en forsikringsmæssig dækning heraf. Et forsikringsbart ansvar forudsætter bl.a., at reglerne ikke får tilbagevirkende kraft, at der kræves årsagsforbindelse, at der ikke er solidarisk ansvar, at der gælder visse ansvarsfrihedsgrunde og visse regler om forældelse af ansvaret.

Frederiksberg kommune finder, at det vil stride mod forureneren betaler-princippet, hvis der åbnes mulighed for at pålægge godkendelsesmyndigheder en del af erstatningsansvaret. Virksomhederne vil i så fald miste et incitament til løbende at begrænse miljøpåvirkningen, og myndighederne (skatteborgerne) kan risikere at skulle betale for en forurening, der ikke kunne forudses, da driftstilladelsen blev givet. Endvidere er den erhvervs virksomhed, der får et økonomisk afkast af en aktivitet, nærmest til at bære udgifterne til oprydning m.v. Hvis erstatning for reetablering af skadet biodiversitet eller forurenede arealer baseres på en "cost-benefit" betragtning, vil det være en lempelse i forhold til gældende ret. Det vil være betænkeligt at give interessegrupper særlige rettigheder og muligheder for hurtig adgang til domstolene, idet disse private organisationer herved vil kunne "overtage" myndighedsopgaver. Det er afgørende, at der oprettes en forsikringsordning, og det bør overvejes, om den bør være obligatorisk.

Håndværksrådet ser generelt positivt på målet om at øge beskyttelsen af miljøet og naturressourcerne, men finder ikke, at det på nuværende tidspunkt muligt at overskue de konkrete følger for små og mellemstore håndværksvirksomheder, hvis idéerne i hvidbogen gennemføres.

Kommunernes Landsforening finder, at tanken om at pålægge en offentlig godkendelsesmyndighed erstatningsansvar ved skader forårsaget af udledninger, der udtrykkelig er tilladt i henhold til forurenerens driftstilladelse, strider mod det grundlæggende princip om, at forureneren betaler. En sådan retstilstand vil mindske virksomhedernes tilskyndelse til at reducere miljøpåvirkningen, og godkendelsesmyndigheden vil kunne risikere at skulle betale for en forurening, som ikke kunne forudses, da tilladelsen blev givet. Hvis et sådant myndighedsansvar ønskes gennemført, bør det også omfatte de regeludstedende myndigheder og domstolene.

Landsbrugsrådet, De danske Landboforeninger og Dansk Familielandbrug støtter en fælles ordning for miljøansvar på EU-plan, således at der etableres ensartede vilkår i medlemslandene og en større forebyggende indsats for at undgå fremtidige miljøskader. Hvidbogen efterlader imidlertid mange uafklarede spørgsmål, herunder om definitionen af miljøskader og forslaget om maksimering af erstatningsansvar med henblik på at gøre ansvaret forsikringsbart. I praksis bør skaderne kunne kvantificeres, således at virksomhederne har mulighed for at tegne forsikringer på rimelige vilkår. Hvidbogens afgrænsning af de påtaleberettigede er uklar, og denne kreds bør ikke udvides for meget. Det er uacceptabelt, hvis landbrug med over 250 dyreenheder skal være omfattet af ordningen på linje med forurenende industrivirksomheder. Disse landbrug er underlagt detaljerede regler og offentlig kontrol, som tager højde for alle kendte risikofaktorer. Ved miljøskader som følge af landmænds korrekte og lovlige anvendelse af f.eks. bekæmpelsesmidler, handelsgødning og GMO-modificeret udsæd må ansvaret påhvile den, der markedsfører produkterne m.v., samt godkendelses- og kontrolmyndighederne - ikke den enkelte landmand, hvis han har overholdt de gældende regler. Et objektivi miljøansvar for landbruget vil være urimeligt og medføre en unødigt belastning af produktionsomkostningerne gennem forsikringsdækning. Det bør sikres, at der ikke opstår konkurrenceforvriddning ved, at erstatningsreglerne udformes forskelligt, så der også opstår forskelle i udgifterne til forsikringspræmier.

Den Danske Dommerforening, Præsidenterne for Østre og Vestre landsret samt præsidenterne for Københavns Byret og retterne i Århus, Odense, Aalborg og Roskilde har anført, at det fortsatte arbejde med hvidbogens processuelle dele om adgang til domstolene og om tvistløsninger, der ikke inddrager domstolene, bør følges nøje. Den Danske Dommerforening peger også på, at hvis domstolsprøvelse skønnes at være for dyr og langvarig, bør reaktionen af retssikkerhedsmæssige grunde i stedet være at tilpasse og modernisere domstolsprocessen.

Reno-Sam anfører, at et eventuelt objektivi ansvar bør kunne afdækkes forsikringsmæssigt, og at de økonomiske og miljømæssige konsekvenser af et sådant ansvar må belyses yderligere. For så vidt angår de offentligt ejede affaldsanlæg, vil konsekvensen af Kommissionens ønske om at flytte ansvaret fra skatteborgerne til forureneren være, at et eventuelt erstatningsansvar flyttes fra skatteborgerne i den pågældende kommune til et kommunalt affaldsanlæg, der finansieres ved brugerbetaling.

1. Folketingets Europaudvalg

Grundnotat og aktuelt notat (genoptryk af grundnotat) er sendt til Europaudvalget den 16. marts 2000.

Revideret grundnotat er sendt til Europaudvalget den 7. juni 2000.

Kopi af regeringens høringssvar til Kommissionen er sendt til Europaudvalget den 4. august 2000.

